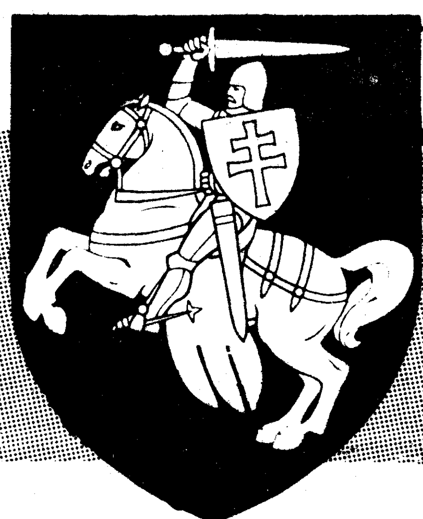

Пагоня

Жыве Беларусь!

Рэгіянальны агляд: Беласток — Горадня — Вільня

№ 5 (19) 12—25 сакавіка 1993 г. Кошт 3 рублі

● Гарадзкія справы

Дэпутатам даспадобы таннае віно

25 лютага адбылася 16-я сэсія Гарадзенскага гарадзкога Савету 21-га скліканьня. Са 124 дэпутатаў зарэгістраваліся 84 — якраз патрэбная колькасьць дзеля кворуму. Напачатку дэпутаты прывіталі чэмпіёна леташняй Алімпіяды ў Барсэлёне сп. А. Курловіча, якому ўручылі імянную стужку ганаровага грамадзяніна Горадні і адпаведнае пасьведчаньне.

Пры абмеркаваньні пункатаў раскладу сэсіі дэпутаты запатрабавалі ўключыць у яго два дадатковыя пытаньні. «Аб гарантаваным набыцьці гараджанамі цыгарэт па талёнах», большасьць таксама пажадала «добавить еще и про вино». Рашуча супраць выказаліся дэпутаты, каб з Савецкага пляцу не рабілі стаянку аўтобусаў, пераважна з Польшчы, пляцоўку для іх мае з'арганізаваць м/п «Стэн». Пытаньне аб перайменаваньні вуліц было тактычна ня ўключана, таму падстаў для камуністычных інсінуацый не было.

Самым спрэчным на сэсіі аказалася пытаньне аб дзіцячых садах. Прадпрыемствам стала невыгодна іх трымаць, таму існуе небясьпека развалу сістэмы дашкольных устаноў. Цікава зазначыць, што найбольш жадалі адмовіцца ад утрыманьня садоў дэпутаты-мужчыны. Вырашана пакуль забараніць ліквідаваньне, рэарганізацыю, продаж, абмен або здачу ў арэнду ўсіх дашкольных устаноў, незалежна ад іхняй ведамаснай падпарадкаванасьці. А каб падтрымаць гэты крок грашова, створаны пазабюджэтны фонд гарсавету для фінансаваньня садоў, у які будуць рабіць адлічэньні (8 працэнтаў ад фонду аплаты працы) усе прадпрыемствы і арганізацыі, каторыя ня маюць сваіх дашкольных устаноў.

(аб).

Апошнім часам злодзеі дабраліся нават да храмаў. Скрадзеныя сьвятыя рэліквіі спрабуюць пераправіць за мяжу. Некалькі такіх спробаў перапыніла Гарадзенская мытная служба разам з органамі мясцовага КДБ. Нядаўна аператыўнікамі гэтых службаў былі затрыманы расейскія кантрабандысты, якія спрабавалі вывезьці старадаўнія крыжы і абразы, зробленыя майстрамі 19-га стагоддзя.

Рашэньнем аблвыканкама ўсе 122 культавых прадметы перададзены Навагрудзка-Лідзкай і Гарадзенска-Ваўкавыскай Эпархіям.

Фатаграфаваў А. ПЕРАХОД.

Мэр зьвярнуўся да пракурора

26 лютага старшыня Гарадзенскага гарвыканкама сп. С. Домаш зьвярнуўся ад імя выканкаму да пракурораў абодвух гарадзкіх раёнаў у справе зьнявагі беларускага Дзяржаўнага сьцяга. Гарадзкія ўлады просяць разгледзець пытаньне аб узбуджэньні крымінальнай справы на падставе Палажэньня аб Дзяржаўным сьцягу Рэспублікі Беларусь.

Апошнім часам у горадзе распаўсюджваюцца ўлёткі з назвай «Еще раз о флаге», іх укідаюць у паштовыя скрынкі, а таксама раздаюць рабочым на прадпрыемствах, у прыватнасьці у вытворчым аб'яднаньні «Волна». Злодзеі дзейнічаюць адкрыта й нахабна, але ўжо годзе ім зьдзекавацца з беларушчыны, бо на календары 1993 год.

●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●●

Гайда, Юзік, у кібуц па вопыт!

Нядаўна Горадню наведаў намесьнік старшыні ўраду сп. А. Бокач, які правёў у старым (губэрнатарскім) будынку аблвыканкаму нараду са старшынямі райвыканкамаў і службоўцамі, адказнымі за сельскую гаспадарку. Цікава, што мерапрыемства адбывалася як бы паўторна: папярэдняя нарада сабралася два тыдні назад, але прысутныя марна чакалі сталічнае начальства... Аказалася, што ва ўрадзе даведаліся пра падзею толькі з радыёперадачы, бо ніхто чамусьці не паведаміў і не запрасіў урадоўцаў, як тое меркавалася зрабіць.

Напачатку прысутным паведамілі, што ў гэтай зале некалі выступаў тав. Дзяржынскі, акустыка выдатная, а таму папрасілі перашэптвацца цішэй. Затым усе даведаліся аб тым, што ў нашай вобласьці аднаўлена замест аграпрамысловага камітэту ўпраўленьне сельскай гаспадаркі. Першым было выступленьне яго начальніка сп. У. Рудзячэнкі.

Сёлета ў вобласьці плянуецца атрымаць з гэктара ня менш за 40 цэнтнераў збожжа, 200—250 — бульбы, 400 — цукровых буракоў, 8 — лёну. Летась не найлепш атрымалася з буракамі, таму былі праблемы з цукрам. Каб палепшыць справу, сёлета будуць выкарыстаны нямецкія тэхналёгіі. У 1992 г. у вобласьці праз засуху сабралі на 275 тысяч тонаў збожжа менш, чым у папярэдні год. Зьменшылася вытворчасьць малака й мяса. Колькасьць кароваў скарацілася на 10 тысяч галоў. Справу з малаком маюць выправіць з дапамогай новага спосабу даеньня на пляцоўках, дзеля чаго прыдбана каля 100 даільных установак. Задача — дасягнуць узроўню 1991 году.

Дакладчык зазначыў, што закон аб прыярытэтным разьвіцьці вёскі практычна не выконваецца. Цэны на тэхніку вельмі адрозьніваюцца ад цэнаў на збожжа, мяса, малако, якія робіцца не выгодна прадукаваць. На папярэдняй нарадзе быў прыняты зварот да ўраду з мэтаю «стварыць умовы, каб зацікавіць сялян у сваёй працы». Напрыканцы прагучала такая фраза: «Стварэньне СНД паставіла ўсіх нас, я маю на ўвазе аграпрамысловы комплекс, на калені».

Спадар Бокач засьведчыў, што адносіны з Расеяй ускладняюць абстаноўку ў нашай краіне. Энэргеносьбіты робяцца ўсё даражэйшымі, але нават па вялікіх цэнах мы не атрымліваем патрэбнай колькасьці. Пры заключэньні беларуска-расейскіх дамоваў суседзі, як напрыклад робіць кіраўнік «Роскантракту» сп. Анісімаў, ледзьве што — выкарыстоўваюць сакрамэнтальную фразу: «А мы вам перакрыем краны з газам і нафтай». У студзені яны сарвалі пастаўкі паліва Беларусі, якія ўсё адно не маглі забясьпечыць нашы патрэбы, але на большае нават дамовіцца не ўдалося. Урад імкнецца палепшыць становішча, вёсцы выдзелена з дзяржзапасаў 10 тысяч тон паліва дзеля правядзеньня веснавой сяўбы.

Цікава вырашаецца пытаньне з насеньнем кукурузы. Адна яго тона каштуе 1,5—1, 8 тысячы даляраў. А сеялі мы звычайна 22 тысячы тонаў. На 6 тысяч тон дамовіліся з Малдовай. Наўзамен паставілі туды 300 трактароў і за кожны кілаграм давядзецца вярнуць па 6 кг збожжа. На 5 тысяч тон згаварыліся з Венгрыяй, прычым вельмі цікавым чынам. Мы вязем у Маскву сваё, але нібыта венгерскае мяса, тая венграм прадае газ, а ўжо тады венгры даюць нам тую кукурузу. Абяцаюць і яшчэ 5 тысяч тон за 1 тысячу трактароў. А на кожны наш «Беларусь» у экспартным варыянце трэба выдаткаваць дадаткова 700 даляраў. Разам гэта будзе 700 тысяч. Карацей, кукуруза нам патрэбна, але пажадана менш і лепш яе сеяць.

Цьмяная пакуль і сітуацыя са збожжам. Дамовіліся з прэзідэнтам Казахстану на 1 млн. тон плюс, папярэдне, яшчэ на 1 млн. пасьля пастаўкі першага. Беларусы свае абавязкі выканалі: паслалі туды на жніво тэхніку, людзей, паставілі трактары, а наўзамен атрымалі... 350 тысяч тон збожжа. А наконт астатняга, кажуць, дамаўляйцеся цяпер з нашымі вабласьцямі самі... Маўляў, міждзяржаўны дагавор — усяго толькі «Фількіна грамата».

(Працяг на 2-й стар.).

На лесапавал у... Польшчу

Адна гарадзенская фірма скончыла набор ахвотных добра зарабіць. Перавага аддавалася тым, хто ўмее пілаваць дрэвы. Упершыню аднак нашыя дрывасекі паедуць не ў Сібір, а на Захад — у Польшчу. Палякі навербавалі іх пілаваць згараўшыя лясы ў Познаньскім ваяводзтве. Беларусы аніякай працы не цураюцца, дысцыплінаваныя й ня схільныя да бунтаўніцтва. Пагатоў з імі можна з'эканоміць на працоўнай страхоўцы й мэдычнай дапамозе. Усіх ахвотных тым ня менш задаволіць не атрымалася. Дзіва што, бо на лесапавале можна зарабіць да 700 даляраў.

Летась улетку па ўсяе Беларусі, як і ў Польшчы, таксама гарэлі лясы ад працяглай сьпёкі. Цікава, хто будзе пілаваць і адраджаць іх?

(спадар).

«ЗЯЛЁНЫЯ» КВІТНЕЮЦЬ

Як і прадказвалі спэцыялісты, рост даляра на мінулым тыдні працягваўся. Усяго ён павялічыўся на 30 пунктаў. І, напэўна, у бліжэйшы час яго рост не спыніцца.

Даляр ЗША	712	747
Нямецкая марка	426	454
Ангельскі фунт	921	1111
Французкі франк	101	126

М. ЖЫЛЕЎСКАЯ.

●●●●●●●●●●

Гаспадарка. Палітыка.

Гайда, Юзік, у кібуц па вопыт

(Працяг. Пачатак на 1-й стар.).

Прадстаўнік ураду спыніўся яшчэ на некалькіх цікавых пытаньнях. Ненармальна тое, што вытворцы малака й мяса маюць менш прыбытку за перапрацоўшчыкаў сельгаспрадукцыі. Малочныя й мясныя заводы з гэтае прычыны, мабыць, будуць акцыяніраваны. Акцыянерамі стануць усе гаспадаркі-пастаўшчыкі, а таксама калектывы саміх прадпрыемстваў. Пры гэтым ён спаслаўся на вопыт Ізраільскіх кібуцаў (якія, «канешне, далёка не калгасы»), каторыя нядаўна наведаў сп. Бокач. 5—6 кібуцаў зазвычай валодаюць супольна перапрацоўчай фабрыкай...

Госьць зазначыў, што паводле чутак урад хоча разбурыць калгасы (!?) і паспрабаваў абвергнуць гэтае неабгрунтаванае сцьверджаньне. Сам за сябе гаворыць, напрыклад, той факт, што урадавыя прапановы наконт землеўласьніцтва, якія пададзены ў ВС, наступныя. Абсалютная большасьць зямлі (ня толькі калгасных, але й фермерскіх гаспадарак) застаецца дзяржаўнай. Прыватнымі могуць быць толькі соткі: прысядзібныя, пад лецішчы, пабудову дома альбо пад садаводчы ўчастак... Алібі, як той казаў, жалезнае.

Якія будуць высновы? Калгасы ў сёньняшніх умовах робяцца суздром нерэнтабельнымі. Дзіва што, бо створаны яны былі Сталіным і маглі больш-менш функцыянаваць толькі пад кіраўніцтвам райкамаў, абкамаў і г. д. Але разбураць, вядома ж, не будаваць. Пэўны час яны павінны захавацца. Наш урад робіць вялікія высілкі, каб утрымаць пад парай калгасны цягнік. Мэта высакародная — накарміць нас з вамі. Дзівіць іншае, а менавіта — яскравае імкненьне любой цаной закансэрваваць калгасна-саўгасны лад на Беларусі. А гэта тупік. Сытая Эўропа ня ведае калгасаў, а каб ведала, дык не была б сытай.

Прамоўцы выступалі па-расейску і зьвярталіся да ўдзельнікаў нарады са словам «товарищи»...

АГЛЯДАЛЬНІК.

Няма згоды, а шкада...

У друку паведамлялася, што ў Горадні працуе аргкамітэт па стварэньню партыі прадпрымальнікаў Беларусі. Называўся нават тэрмін (сакавік гэтага года), калі адбудзецца ўстаноўчая канфэрэнцыя. Па задуме арганізатараў партыя прадпрымальнікаў павінна абараняць правы прыватнага бізнэсу, дапамагчы маладым бізнэсмэнам распрацоўваць законапраэкты і ўносіць іх на разгляд ВС рэспублікі.

Спадар Б. актывіст аргкамітэту, распавёў карэспандэнту «Пагоні»: Прыкладна год назад на менскай канфэрэнцыі прадпрымальнікаў была ўнесена прапанова аб стварэньні сваёй партыі. Прадстаўнікі гарадзенскай дэлегацыі ўзялі на сябе падрыхтоўку статута і іншых дакумэнтаў, неабходных для рэгістрацыі. Прыкладна за паўгады ўсе неабходныя дакумэнты былі зроблены і прадстаўлены на восеньскай сустрэчы прадпрымальнікаў, на якой прысутнічала некалькі соцень бізнэсмэнаў.

На жаль, большасьць з прысутных адмоўна аднеслася да нашай працы. І вельмі патрэбная справа спынілася.

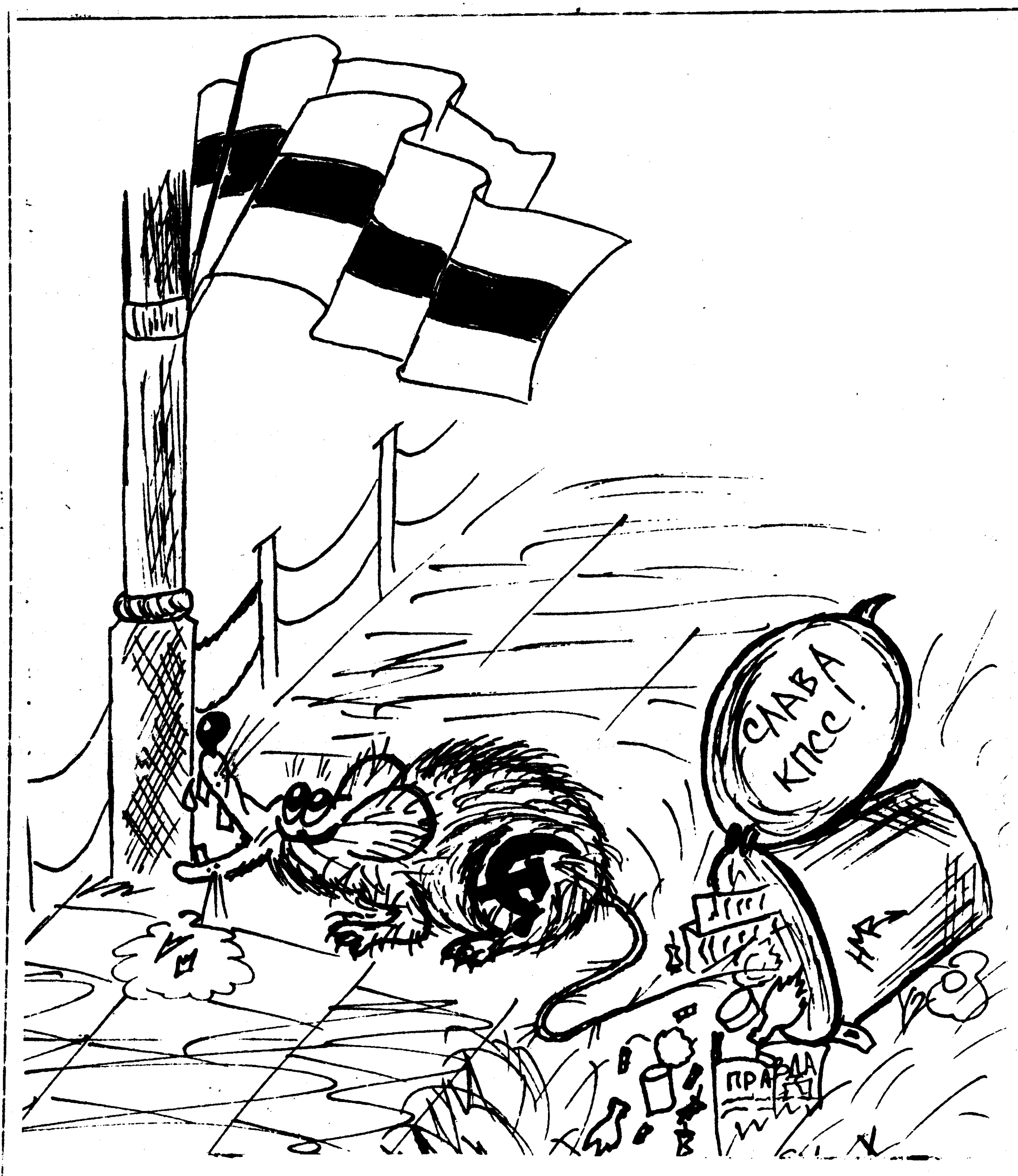
— Скажыце, чаму большасьць менавіта так паставілася да гэтай ідэі?

— Ведаеце, паміж бізнэсмэнамі няма адпаведнай згоды. Многія лічаць, што кожны паасобку зможа выйсьці са складанага становішча. Таму ствараць арганізацыю, якая б ім дапамагала й абараняла, яны не жадаюць.

— Што Вы зьбіраецеся рабіць надалей?

— Пройдзе час, і я думаю, што мы паспрабуем тут, ў Горадні, стварыць свой рэгіянальны саюз прадпрымальнікаў. Думаю, гэта будзе зьдзейснена, бо на сёньня ў нашым горадзе ёсьць шмат прыхільнікаў гэтай ідэі.

В. ЛАЎРЫНОВІЧ.

Скульптар Салятыцкі — славутым землякам

Гарадзенскі скульптар Анатоль Салятыцкі па асабістай ініцыятыве выканаў з бронзы мэмарыяльныя дошкі акадэміку Ю. Астроўскаму, дзеячу беларускай культуры Р. Шырме і габрэйскаму паэту-песеньніку Найдусу.

— Гэта знак маёй чалавечай павагі да выдатных землякоў,— зазначыў у размове з карэспандэнтам «Пагоні» спадар Салятыцкі.— Я без усялякай дапамогі з боку мясцовых уладаў на свае сродкі адліў мэмарыяльныя дошкі ў Менску і прывёз іх у Горадню. Зараз чакаю, калі дамы, у якіх жылі нашыя славутыя землякі, будуць адрамантаваны. Тады з дапамогай грамадзтва абавязкова дамагуся дазволу на тое, каб усталяваць гэтыя дошкі.

Г. АСТРОЎСКІ.

Як жа называцца Гарадзенскім вуліцам?

Ідзе час. Паступова адыходзяць у нябыт пачварныя прывіды камуністычнай мінуўшчыны. Адраджаецца закатаваная нацыянальная сьвядомасьць, абуджаецца згвалтаваная гістарычная памяць. Пасяленьням, вуліцам і плошчам пачынаюць вяртацца іх спрадвечныя назвы, зьнікае ідэалагізаваная бязглуздзіца накшталт вуліц «Сацыялістычнай» ці «Савецкай».

Ня ўсё, аднак, у гэтым працэсе выглядае ружова й аптымістычна. Многае выдаецца няпэўным і двухсэнсоўным. Некаторыя прапановы аб зьмене назваў гарадзенскіх вуліц (гл. «Пагоня» № 2 ад 29.01.93 г.) выклікаюць шчырае зьдзіўленьне і дазваляюць меркаваць або аб няпоўнай дзеяздольнасьці сябраў тапанімічнай камісіі або неразуменьні імі дзяржаўных і нацыянальных інтарэсаў. Узьнікае ўражаньне, што без «ценных указаний» яны і надалей ня здольны зрабіць і кроку. І калі зусім нядаўна трэба было выцягвацца ў струну перад любым камуністычным «культуртрэгерам» з усходу, дык зараз, здаецца, гэты вакум пасьпяхова запаўняецца сьвятарамі рускай праваслаўнай царквы. Цяпер мы ужо і папам у рот глядзім, бо яны, пэўна, як і іх папярэднікі, лепей за нас ведаюць, як нам жыць. Бо інакш чым растлумачыць зьяўленьне неабгрунтаваных клерыкальных назваў у сьпісе прапаноў па зьмене назваў вуліц Горадні?

Напрыклад, вуліца Пілсудзкага-Гітлера-Леніна будзе называцца, калі гарсавет прыме гэтую прапанову, Пакроўскай, пэўна атрымаўшы ў спадчыну назву Пакроўскага сабора, які да гэтай вуліцы не мае ніякага дачыненьня, бо аддзелены ад яе сваім дваром з прыбіральнямі, шапікам «Садавіна-гародніна», стаянкай аўтамашын, а фасадам выходзіць на вуліцу Ажэшкі. У той жа час на гэтай вуліцы знаходзяцца: пэдагагічнае вучылішча, корпус факультэта беларускай філалогіі і культуры, а сама яна ўпіраецца ў галоўны корпус унівэрсітэта.

Дык чаму ж не назваць яе абсалютна нейтральна — «Унівэрсітэцкая»?

Або возьмем да прыкладу вуліцу Лермантава, якую прапанавана назваць Каложскай, якая раней, дарэчы, называлася Базыльянскай ад назвы вуніяцкага Базыльянскага кляштара. Гэтую прапанову можна патлумачыць толькі як спробу затлуміць гістарычную памяць, але цяпер ужо з іншага боку, хоць і старым спрадвечным чынам. Адабраўшы кляштар, г. зн. тое, што не будавала, што ёй не належала, праваслаўная царква імкнецца і ўсялякі ўспамін аб сваіх грахах сьцерці з памяці народнай. А мы што, зноў рады старацца?

У гэтым накірунку трэба, пэўна, разглядаць і адмову камісіі ва ўвекавечаньні памяці вялікага гуманіста й вучонага, які жыў і тварыў у нашым горадзе, Л. Л. Замэнгофа — стваральніка ўнівэрсальнай сусьветнай мовы эспэранта. Увесь сьвет ведае яго, любы горад у цывілізаванай краіне ганарыўся б, каб мог праславіцца праз гэтае імя. Любы, але не Горадня, бо на сваю бяду Замэнгоф быў іудзеем, а не праваслаўным, ці на худы канец католікам.

Рэспубліка Беларусь — сьвецкая поліканфэсійная дзяржава. Таму стварэньне новых тапаграфічных рэалій, зьвязаных з любым веравызнаньнем, напэўна, не адпавядае рацыі беларускай дзяржаўнасьці, бо не яднае, а разьядноўвае грамадзтва. У гэтай сувязі трэба было б узважыць і мэтазгоднасьць вяртаньня гістарычных назваў, калі яны маюць канфэсійны характар і колькасьць іх адлюстроўвае стан переваг ў адпаведныя гістарычныя пэрыяды той ці іншай рэлігіі, які, як вядома, дасягаўся шляхам дзяржаўнага прыгнёту іншых хрысьціянскіх канфэсій, а не свабоднага выбару грамадзян.

У гэтай сувязі хацеў бы заўважыць, што выдзяленьне для мусульманскай абшчыны пляцу пад узьвядзеньне мячэці ў самім горадзе, пажадана бліжэй да цэнтру, а не ў прыгараднай вёсачцы, было б знакам роўнай трактоўкі ўсіх канфэсій з боку дзяржавы і да таго ж упрыгожыла б сілуэт горада. Больш таго, як стала вядома, абмяркоўвалася пытаньне аб выдзяленьні на Старым Рынку — плошчы Савецкай — места пад будаўніцтва праваслаўнага сабора, што перакрэсьліць магчымыя спробы ўзнаўленьня гістарычнай забудовы цэнтра.

Мне здаецца, што адзіна магчымая лінія паводзін органаў улады Рэспублікі Беларусь, у тым ліку й мясцовых,— гэта абсалютная нейтральнасьць у адносінах да ўсіх канфэсій, пасьлядоўнае пазьбяганьне любых крокаў, што маглі б узбудзіць у грамадзян пачуцьці нецярпімасьці да верующых не сваёй канфэсіі.

Будучае Беларусі — у дэмакратычным нацыянальным адраджэньні, а не ў пеставаньні дзяржаўнай рэлігіі.

Міхал ПАТРЭБА, праваслаўнага веравызнаньня.

Грамадзтва

Вэтэраны сустрэліся з уладамі Горадні

Зала гарнізоннага Дому афіцэраў, дзе адбылася сустрэча, была запоўнена людзьмі пэнсійнага ўзросту. У прэзідыуме сядзелі тыя, ад каго залежыць сёньня вельмі шмат. Тут былі прадстаўнікі гандлю, сувязі, сацыяльнага забесьпячэньня. Таму пытаньняў у прысутных было багата. Вэтэранаў непакоіла, чаму ў нашай дзяржаве так хутка расьце кошт тавараў, паслуг. Турбавала тое, чаму большасьць з іх страціла правы на дадатковае харчаваньне, абслугоўваньне ў крамах. Вярэдзіў старым душы развал савецкай краіны, маленькая пэнсія.

Прадстаўнікі улады як маглі, так і тлумачылі становішча. Часам паміж прысутнымі і адказчыкам на пытаньні усталёўвалася нават паразуменьне. Але й былі такія выпадкі, калі зала адмаўлялася разумець адказчыкаў. Яскравы прыклад — зьяўленьне на трыбуне прадстаўніка гандлю. Як не намагаўся гэты спадар растлумачыць пэнсіянерам, што дарагоўля — гэта зьява не выпадковая і што мінулыя пяцігодкі стварылі спрыяльныя ўмовы для таго, што адбываецца зараз ў краіне. Вэтэраны аргумэнты слухаць не пажадалі і патрабавалі, каб адказчык пакінуў трыбуну.

Назіраць за паводзінамі вэтэранаў было цікава, імі любы адказ успрымаўся, як кажуць, «ў штыкі». Зразумець сівагаловых людзей можна. Яны сумуюць па мінуўшчыне, нейкаму, хоць і прымітыўнаму, дабрабыту. Спадзяюцца, што вяртаньне былога зноўку дасьць ім страчаныя прывілеі. Глядзець ў будучыню яны не жадаюць. Дый гэта ім не патрэбна, бо лепей патрабаваць ад нашчадкаў усё адразу, чым прааналізаваць тое, па чым у душы настальгія. А асэнсаваць мінулае вой як трэба.

В. КАСЬЦЮКОВІЧ.

За піцу і салямі плаціце рублямі

Раней, каб пакаштаваць экзатычны заморскі прадукт харчаваньня, даводзілася ехаць да Менску, Масквы альбо Вільні. Таму, калі даведаўся, што ў Горадні нямецкая камэрцыйная фірма «Раабэ» ў краме «Крышталь» ладзіць невялікую выставу сьвежазамарожаных прадуктаў, засьпяшаў туды.

Тое, што ўбачыў, прыемна ўразіла. За рублі пакупніку прапаноўвалі такія дэлікатэсы як рыбныя палачкі са шчупака, піцу, салямі і шмат што яшчэ, аб чым я раней чытаў толькі ў кнігах. Усе прадукты апэтытна расфасаваны, і кошт на іх ня вельмі высокі. Адзін пакунак палачак са шчупака каштуе каля тысячы рублёў, піца вагой 300 грамаў — 1200 рублёў.

Мэнэджэр фірмы «Раабэ» спадар Мікола Вярэніч зазначыў, што гэта толькі першы крок, а ў пэрспэктыве фірма будзе пашыраць асартымэнт. Ужо зараз заключаны пагадненьні на пастаўку ў Горадню харчовых прадуктаў з Бэльгіі, Даніі, Нідэрландаў. На чарзе краіны Афрыкі і Паўднёвай Амэрыкі.

Г. ГЕРМАНОВІЧ.

Апрабацыя доктарскай

калі ў рэдакцыі газэты «Пагоня» стала вядома, што ў біялагічным корпусе Гарадзенскага дзяржаўнага медінстытута адбудзецца апрабацыя доктарскай дысэртацыі навукоўца канд. мед. навук Алеся Астроўскага, карэспандэнты Г. Васілеўскі і С. Кунеж вырашылі не пакідаць па-за сваёй увагай гэтую падзею, тым больш, што тэма дысэртацыі мае ня толькі акадэмічны, але й практычны характар. Тэма дысэртацыі — «Аднаўленчыя асаблівасьці вакумнага аддзяленьня эпідэрмісу і перасадка атрыманага трансплантанта на рэцэпторнае ложа». Аўтар падрабязна тлумачыў прысутным перавагі свайго метаду над іншымі, адказваў на шматлікія пытаньні.

За навуковымі фармулёўкамі стаяць канкрэтныя жыцьцёвыя сітуацыі. Калі чалавек атрымоўвае цяжкае апаленьне скуры, на лакалізацыю траўміраванага ўчастка трацiцца шмат часу, да таго ж працэс лекаваньня цягнецца доўга й пакутліва. І вось гарадзенскі навуковец прапаноўвае якасна новы падыход.

Пасьля апрабацыі Алесь Аляксандравіч запрасіў нас у сваю лабараторыю, дзе праводзілася большасьць навуковых дасьледаваньняў. Дарэчы, тыя ўмовы, у якіх стваралася дысэртацыя, больш нагадваюць келію сярэднявечнага алхіміка, чым лабараторыю навукоўца канца 20-га стагоддзя. Усе прыборы і прыстасаваньні зроблены самім Астроўскім і яго калегамі.

Тут, на месцы нараджэньня навуковай працы, адбылася наша гаворка.

— Спадар Алесь, чаму выбрана менавіта тэма апёкаў! Па спэцыялізацыі Вы — гістолаг-марфолаг, а Вашу працу па тэмату можна хутчэй аднесьці да хірургічных дасьледваньняў.

— Праблема апёкаў скуры зацікавіла мяне даўно, асабліва турбаваў дзіцячы траўматызм, бо ў час абвальнай безгаспадарчасьці ў самых людных месцах выкідваецца багата розных хімічных адыходаў. Ахвярамі пры кантакце з імі становяцца часьцей за ўсё дзеці. Хімічныя апёкі ў дзяцей працякаюць значна цяжэй, чым у дарослых. У большасьці выпадкаў на целе дзяцей застаюцца язвы, якія доўга не гаяцца. Да таго ж, каб залекаваць пашкоджаную частку скуры, патрэбны донарскі трансплантант з цела самога хворага. Дагэтуль хірургі бралі метадам дэрматомы неабходную колькасьць трансплантантаў, пакідаючы на донарскім месцы глыбокія раны, якія гаіліся прыкладна месяц.

Мой метад вакумнага аддзяленьня эпідэрмісу (самай верхняй абалонкі скуры) значна прасьцейшы. Ён дае магчымасьць узяць трансплантант хутка. Да таго ж, не пакідае на донарскім участку скуры рубцоў і забясьпечвае аднаўляльную функцыю скуры за 7—8 дзён, што дае магчымасьць хірургу пры цяжкіх апёках значна хутчэй атрымоўваць лекавы матэрыял.

— Адной з пераваг Вашага метаду, як зазначана ў дысэртацыі, зьяўляецца тэхналагічная прастата.

— Так, раней, каб атрымаць трансплантант, медыкам неабходна было абязболіць выбранае месца. На гэта ішло шмат прэпаратаў анастэзіі. Дзецям давалі наркоз. Мой метад не патрабуе сродкаў абязбольваньня, таму што ён безбалючы. Можна атрымаць неабходную колькасьць трансплантанту не ў апэрацыйнай, а нават у звычайным шпітальным пакоі. Да таго ж, каб вылячыць хворага ўжо існуючымі метадамі, патрабуюцца значныя матэрыяльныя затраты. Мой метад, наадварот, вельмі танны. Для вытворчасьці эпідэрмісу шляхам вакумнага аддзяленьня дастаткова зусім невялічкай лабараторыі, якая не патрабуе каштоўнага абсталяваньня. Яе можна без значных затрат перавозіць з аднаго шпіталя ў другі. Пры жаданьні любая ўстанова можа абсталяваць такі пакойчык.

Так ужо сталася, што посьпехі беларускіх медыкаў незаўважнымі кандыдацкімі і доктарскімі дысертацыямі накіроўваліся ў Маскву, дзе ім надаваліся званьні «дасягненьні савецкай навукі». У лепшым выпадку імя вынаходніка ўзгадвалася ў «Медицинской газете». Вялікія маскоўскія клінікі выкарыстоўвалі гэтыя тэхналогіі і зараблялі сабе імідж самых сучасных і самых надзейных. Атрымлівалася, што беларуская навука была прыёмнай дачкой навукі расейскай. Але, як кажуць, быў час, была эпоха. Нарэшце зьявілася магчымасьць пачуваць сябе роўнымі сярод роўных, не шаптаць, а гаварыць, не прасіць, а даваць самім.

● *Статыстыка*

Засьпетыя на гарачым

У 1992 годзе ў нашай вобласьці падлеткамі зьдзейснена 717 злачынстваў. Гэта на паўтары сотні болей, чым пазалетась. Самы распаўсюджаны від злачыннасьці — крадзёж: 397 выпадкаў. Іх колькасьць удзень і ўвечары амаль аднолькавая. Меней распаўсюджаны «інтэлектуальны» спосаб крадзяжу. Да прыкладу, толькі ў 15 выпадках злодзеі спрабавалі падбіраць ключ, каб нічога не ламаць, 12 разоў спрабавалі ўвайсьці ў давер сваёй будучай ахвяры, што, вядома, значна цяжэй, чым проста выламаць дзьверы або выбіць вакно.

Часьцей крадуць у кватэрах і аўтамабілях. Нярэдка гэтаму спрые нядбайнасьць саміх гаспадароў. Калі раней найбольш кралі радыёапаратуру, матацыклы і іншую тэхніку, дык у мінулым годзе — адзеньне. Як правіла, гэта робяць падлеткі, у якіх ня ўсё ладзіцца з бацькамі. Быў нават выпадак, калі дзяўчына спрабавала скрасьці шлюбную сукенку, на якую ў яе не хапала грошай. А яшчэ адна непаўналетняя крала дзеля таго, каб апрануць сваіх маленькіх брацікаў...

У 30 выпадках кралі прадукты харчаваньня, у 35 — грошы, у 15 — сьпіртныя напоі, у дзевяці — залатыя рэчы.

Летась засьпелі на гарачым 99 школьнікаў, 79 навучэнцаў ПТВ, 75 падлеткаў, якія нідзе не працавалі. Кожны год мясцовыя ўлады прымаюць рашэньні аб працаўладкаваньні падлеткаў, аднак у жыцьці гэтыя рашэньні застаюцца на паперы, бо адсутнічае галоўнае — дзяржаўная палітыка для моладзі.

Падлеткамі 14—15 гадоў летась было зьдзейснена 4 згвалтаваньні, 22 рабаўніцтвы і 4 разбойныя напады.

Ледзьве ня кожны непаўналетні злачынца мае нізкі ўзровень адукацыі ды культуры. Адсутнічаюць элементарныя веды, якія павінна даваць школа. А калі аналізаваць глыбей, дык самае страшнае, бадай, у тым, што ніхто з іх не атрымлівае змалку ведаў аб сваіх дзядах, аб мінулым свайго народа, горада, вёскі. Без чаго ніводзін чалавек ня можа ўзбагачаць сваю асобу і асэнсоўваць сваё месца ў жыцьці. Без гэтага ня можа быць у чалавека гуманных ідэалаў, павагі да іншых людзей, прыроды і г. д. Як паказала адно з апытаньняў падлеткаў, якое праводзілася ў Горадні: толькі 10% з іх бываюць у тэатры, тым жа часам 80% рэгулярна наведваюць відэасалоны і дыскатэкі. Варта задумацца над тым, што з 300 апытаных толькі 100 давяраюць сваім бацькам. Значна меней родным і сябрам, у трэці падлеткаў даверу ня мае ніхто. Дарэчы самы нізкі працэнт даверу настаўнікам і, як ня дзіўна, класным кіраўнікам.

Лічбы кажуць самі за сябе. Смутна, што мы нічога ня ведаем нават аб сваіх дзецях. Толькі чаму часта свой становіцца такім чужым, адбіваецца ад рук? Чаму гэта ўсё часьцей яны стараюцца ўцячы з хаты на вуліцу, а здараецца што й назаўсёды? Не разумеем мы дагэтуль таго, што з бязпраўнага дзіцяці пачынаецца бязпраўнае грамадзтва. І калі ўжо, нарэшце, узьнікае ў нас думка стварыць прававое грамадзтва, дык патрэбна ня толькі турбавацца аб прыватызацыі ўласнасьці, але й падумаць урэшце аб дзецях...

А. РЫБАК.

Начальнік аддзяленьня па папярэджваньню правапарушэньняў сярод непаўналетніх і моладзі УУС, падпалкоўнік міліцыі.

Грамадзтва

Каталіцкая моладзь, гуртуйся!

Адметнай рысай нашага часу зьяўляецца крушэньне розных стэрэатыпаў. Зараз прыйшла чарга яшчэ аднаго — аб «польскім» Касьцёле.

З моманту далучэньня Беларусі да Расейскай імпэрыі ў XVIII ст. каталіцтва разглядалася як адмоўная зьява. Імпэрскія ўлады імкнуліся ўзмацніць свой уплыў на мясцовае насельніцтва праз праваслаўе — дзяржаўную рэлігію Расеі. Таму амаль два стагоддзі старанна ўзгадоўвалася думка, што каталіцтва — гэта польская экспансія, што прыйдуць палякі, абрабуюць беларусаў, прымусяць іх забыцца пра нацыянальную годнасьць і спадчыну.

Але ўжо ў 20-я гады нашага стагоддзя на хвалях нацыянальнага адраджэньня ў колах беларускай інтэлігенцыі ўзьнікла ідэя аб беларусізацыі Касьцёла. Ініцыятарамі былі ксяндзы Абрантовіч, Пучкар-Хмялеўскі, Сак і іншыя. На жаль, «гульня» цэнтра ў нацыянальнае адраджэньне працягвалася нядоўга.«Беларусізацыя» Касьцёла не адбылася.

Савецкія ўлады падхапілі ідэю сваіх гістарычных папярэднікаў і рабілі ўсё для таго, каб Касьцёл на Беларусі называлі польскім, а супрацiўленьне каталіцтву лічылі беларускай нацыянальнай задачай. Напрыклад, навучаньне ксяндзоў ішло за мяжой, галоўным чынам у Польшчы, бо сваіх навучальных установ доўгі час ня было. У выніку склалася, што мовай Касьцёла стала польская, каталікі называліся палякамі, хаця меншасьць з іх добра валодае гэтай мовай і ўжывае яе ў штодзённым жыцьці.

Але нішто штучнае не існуе вечна, і вось цяпер актуальным здаецца пытаньне аб разьвіцьці Касьцёла на Беларусі. Зыходзячы хаця б з таго, што каталікія набажэнствы могуць цалкам весьціся на нацыянальнай мове, а сам Касьцёл ня мае ніякай нацыянальнай ці дзяржаўнай прыналежнасьці, таму сёньняшняе беларускае адраджэньне бачыцца, ў першую чаргу, праз Касьцёл.

Усьведамляючы важнасьць гэтага працэсу і імкнучыся паспрыяць яму, каталіцкая моладзь Беларусі згуртавалася пад дэвізам: «Для Хрыста, Касьцёла й Бацькаўшчыны». Новая некамэрцыйная, культурна-асьветніцкая арганізацыя — Задзіночаньне каталіцкай моладзі Беларусі (ЗКМБ) — аб 'ядноўвае моладзь каталіцкага веравызнаньня з ўсяе Беларусі. Для ажыцьцяўленьня галоўнае мэты — пашырэньня хрысьціянскае веры і маральнасьці сярод моладзі — была абрана форма стварэньня суполак, па магчымасьці пры кожнай парафіі, дзейнасьць якіх каардынуецца Радай ЗКМБ. Сваім намерам мы маем дапамогу сьвятарам у пашырэньні Добрай Весткі праз асабістае вывучэньне Эвангельля і дапамогу ў катэхізацыі, арганізацыю пілігрымак да сьвятых месцаў, выданьне і распаўсюджваньне рэлігійнай літаратуры, дапамогу ў аднаўленьні і будоўлі касьцёлаў і кляштараў, дапамогу хворым і састарэлым людзям, дзецям у дзіцячых дамах і г. д. Гэтым наша дзейнасьць не абмяжоўваецца, і мы вітаем усе намаганьні дзеля Хрыста, Касьцёла й Бацькаўшчыны.

Тым, хто зацікавіўся новай арганізацыяй, хто хоча з намі супрацоўнічаць альбо каму патрэбна дапамога, прапануем напісаць на адрас:

220005, Менск — 05, п/с 242, альбо патэлефанаваць у Менск: 48-21-66.

Анастасія КОЗЫР.
Менск.

Дні жалобы

У Горадні праходзяць дні памяці ахвяраў гітлераўскага гэнацыду. На вуліцы Замкавай ля мэмарыяльнай дошкі адбыўся жалобны мітынг, прысьвечаны загінуўшым у Гарадзенскім гета.у археалагічным музэі і музэі гісторыі рэлігіі наладзілі памятныя выставы аб жыцьці гарадзенскіх габрэяў.

У мерапрыемствах прымаюць удзел замежныя госьці.

На здымках: У час мітынгу.

Фота А. Макарава.

Прыпяць паказвае характар

На пінскім Палесьсі другі раз ў сёлетнім годзе пачаўся павадак. Бадай за адну ноч Прыпяць выйшла з берагоў і заліла лугі, на якіх знаходзілася нарыхтаванае яшчэ ўлетку сена. Але на гэтым непрыемнасьці ня скончыліся. Узровень вады ўзьняўся настолькі, што затапіў лецішча на поўдні ад Пінска. Асабліва шмат страт нанесена павадкам бліз вёскі Красава. Тут струмені вады зьнесьлі некалькі пабудоў дачнікаў. На шчасьце, абыйшлося без чалавечых ахвяр. На думку спэцыялістаў Пінскай воднай станцыі, узровень вады хутка пачне зьніжацца.

Г. СТРУМЕННЫ.

Пінск

Распранулі манекен

Каб задаволіць свой ненажэрны апетыт, пінскія крадзежнікі пачалі распранаць нават манекенаў.

Нядаўна няпрошаныя госьці ў час свайго начнога візіту да крамы «Рэчы для жанчын» зьнялі з манекенаў спартыўныя касьцюмы замежнай вытворчасьці коштам па 18 тысяч рублёў.

Адпачываць лепей дома

Рост коштаў на пуцёўкі ў дамы адпачынку даводзіць да адчаю прафкамы пінскіх заводаў і фабрык. За апошні час імі не прададзена ніводнай пуцёўкі нават у самыя танныя санаторыі.

Пінчукам не па кішэні задавальненьні коштам 30—40 тысяч рублёў. Таму яны аддаюць перавагу сямейнаму адпачынку на ўласных лецішчах.

Расейскі флот здымаецца з якара

Нядаўна штаб Чырвонасьцяжнага Балтыйскага флоту даслаў факс, на адрас пінскага вучэбнага цэнтру па падрыхтоўцы спэцыялістаў для марскіх сілаў Расеі, у якім паведаміў аб хуткім скарачэньні асабовага складу. Што тычыцца вучэбнай базы, то яна будзе перададзена на патрэбы Беларускага марскога параходзтва.

Дарэчы, тут ужо рыхтуецца першая група беларускіх вадалазаў.

Падрыхтаваў
В. ЦЕЛЯЦІЦКІ.

Жыццёвыя абразкі

Бежанцы

Праз вакно ў прыбудоўцы Марыля Палюховіч убачыла двух не па-мясцоваму апранутых мужчын. Зьняўшы шапкі, тыя маліліся каля сьвятога крыжа. Памаліўшыся, незнаёмыя накіраваліся да хаты Марылі. Жанчына ўстрывожылася й выйшла ім насустрач.

— Хто вы такія і адкуль? Што вам трэба? — запытала яна незнаёмцаў.

Мужчыны моўчкі працягнулі нейкія паперы. З іх Марыля даведалася, што гэта бежанцы з Малдовы...

Карэспандэнт «Пагоні» у час пабыўкі на Палесьсі сустрэўся з тымі, хто па волі лёсу вымушаны жабраваць.

Расказвае Я. Мацура:

— Мы працавалі на вінаградніках, калі з левага боку Днястра пачаўся артылерыйскі абстрэл. Снарады падалі прама на вёску. Ад трапных пападаньняў нашы ляпянкі, хлявы разьляталіся ў трэскі, гарэлі. Кананада працягвалася хвілін дзесяць — пятнаццаць. Але калі яна скончылася, мы яшчэ доўга баяліся вяртацца да сваіх сядзіб. Толькі пад вечар я і яшчэ некалькі аднавяскоўцаў увайшлі ў сяло. Тое, што мы ўбачылі, было жудасным. Фактычна палова жытла была зьнішчана снарадамі. Згарэла і мая хата разам з усёй маёмасьцю. Наш урад чым можа дапамагае нам. Так, напрыклад, ён выдзяліў пагарэльцам намёты, часткова кампэнсаваў грашыма спаленае жытло, маёмасьць. Гэтага мала. У мяне трое яшчэ малых дзяцей, іх трэба карміць, апранаць, абуваць. А дзе ўзяць сродкі? Вось і прыходзіцца ісьці па сьвеце, шукаць дапамогі ў добрых людзей.

— Так,— згаджаецца са словамі пакутнікаў жыхарка палескай вёскі Вялікія Дзіковічы Любоў Астроўская.— Бежанцы з Малдовы і нават іншых рэгіёнаў былога СССР штотыднёва ходзяць па нашых вёсках. Просяць дапамогі вопраткай, абуткам, крупой, цукрам. Асабліва часта просяць дзіцячыя рэчы. Мы, вядома ж, дапамагаем. Шкада ж людзей.

Г. ЛІСТАПАДАВІЧ.

Віленшчына

Эміграцкі друк

«ГОЛАС ЧАСУ»

Выйшаў з друку першы нумар за 1993 год царкоўна-грамадзкага часопіса «Голас часу». Часопіс выдаецца беларускім супольніцтвам у Лёндане і служыць адной з асноўных крыніц ведаў аб Беларусі для беларускай эміграцыі. На сваіх старонках «Голас часу» знаёміць чытача з гісторыяй на нашай зямлі, аналізуе падзеі сёньняшняга дня на Бацькаўшчыне, дае магчымасьць выказацца на сваіх старонках усім неабыякавым да лёсу Радзімы. Пэрыядычнасьць выхаду часопіса — адзін нумар у два месяцы.

Распачынаецца першы нумар артыкулам сп. Лёнданскага «Хто выбірае беларускі дзяржаўны гімн». Аўтар робіць невялікі экскурс у гіторыю станаўленьня беларускага гімна, пачынаючы з вядомага верша Янкі Купалы «А хто там ідзе?», і лагічна пераходзіць да разгляду сёньняшніх варыянтаў Дзяржаўнага гімна. Узважыўшы ўсе станоўчыя і адмоўныя моманты ў прапанаваных тэкстах, сп. Лёнданскі больш прыхільна ставіцца да гімна У. Тараўскага на словы М. Краўцова «Мы выйдзем шчыльнымі радамі», які быў ваяцкім гімнам Слуцкага збройнага чыну і зьмест якога, на думку аўтара, найбольш адпавядае сучаснасьці. Спадар Лёнданскі ўступае ў завочную палеміку з аўтарам газэты «Мы и время» і іх прыхільнікамі, якія настальгічна ўздыхаюць па мінулых камуністычных часах і іх сімволіцы, ачарняючы з гэтае нагоды ўсё нацыянальнае, гістарычна-беларускае.

Вялікую цікавасьць выклікае артыкул Юры Весялкоўскага «За плотам Катынскага лесу», прысьвечаны 50-м угодкам адкрыцьця смутна вядомых магіл у Катыні. Зыходзячы з афіцыйных дакумэнтаў, вынікаў раскопак, паказаньняў сьведкаў, спадар Весялкоўскі раскрывае жахлівыя малюнкі сталінскіх расстрэлаў на гэтай зямлі як польскіх афіцэраў, так і простых беларускіх сялян. Ужо з 1935 года пачала сваю чорную дзейнасьць Катынская фабрыка сьмерці. У артыкуле ўздымаецца заслона і над прычынамі наўмыснага замоўчваньня падчас Нюрнбэргскага працэсу Катынскіх падзеяў.

Спрэчны і нечаканы матэрыял П. Манькоўскага «Палякі атруцілі Міцкевіча», які ўпершыню быў надрукаваны ў часопісе «Час». Аўтар, абапіраючыся на матэрыялы розных выданьняў, прысьвечаных Адаму Міцкевічу, праводзіць дасьледаваньне прычын, якія нейкім чынам зьвязаныя з нечакана хуткай сьмерцю вялікага паэта. Перад намі паўстае сапраўды трагічны лёс чалавека, імя якога і пасьля сьмерці выкарыстоўваюць пэўныя сілы ў сваіх мэтах.

Як і заўсёды, багата ў нумары інфармацыі аб тых ці іншых падзеях на Беларусі і за яе межамі, зьмешчаны лісты чытачоў на розную тэму.

Віктар ВАРАНЕЦ.

Водгукі

Лёгіка змагароў за дзяржаўнасьць пальшчызны і савеччыны

Колькі і на якой падставе ў дэмакратычным грамадстве мусіць быць дзяржаўных моваў! Гэтае пытаньне хвалюе сёньня ня толькі прадстаўнікоў савецкай нацыянальнасьці ў Вярхоўным Савеце Беларусі. Яно актуальнае паўсюль, дзе ствараюцца ці адраджаюцца незалежныя нацыянальныя дзяржавы. Напрыклад, у Летуве. Зусім нядаўна абмен думкамі на гэтую тэму адбыўся на старонках газэты «Куріер Віленскі». У палеміку з віленскім юрыстам, суддзёй Найвышэйшага Суду Летувіскай Рэспублікі палякам Ю. Тамашэвічам, які адстойвае права на дзяржаўнасьць для польскай мовы на Віленшчыне, уступіў ліцьвін, лекар і вядомы на Беларусі культурік Валдас Банайціс. Другой дзяржаўнай на Віленшчыне сёньня прэтэндуюць быць як польская, так і яшчэ адна зусім нядаўна адзіная тут дзяржаўная мова — расейская. Лёгіка змагароў за дзяржаўнасьць пальшчызны ды савеччыны падобная й шырока вядомая. На дапамогу сабе яны заклікаюць кодэксы, законы, прыклады з розных краінаў сьвету. Але цікавей выглядае лёгіка іх апанентаў — абаронцаў дзяржаўнасьці для моваў, якія толькі здабылі сабе гэтае сваё адвечнае на ўласнай зямлі права. З гэтай лёгікай можна спрачацца, бо яна нараджаецца цяпер, на нашых вачох, і таму яна жывая.

Суддзя Юзаф Тамашэвіч ужо ў назве свайго артыкула ў газэце «Куріер Віленскі» за 15—16 студзеня пытаецца: «Правы рэальныя ці ілюзорныя?» і пачынае пераконваць: калі ў дэмакратычным грамадстве 20 працэнтаў грамадзянаў належаць да іншых нацыянальнасьцяў, дык мае быць і некалькі дзяржаўных моваў. На ягоную думку, калі ў дзяржаве ёсьць як мінімум 6—7% асобаў іншых нацыянальнасьцяў, а ў грамадзкім жыцьці ўжываецца толькі адна мова, то такая дзяржава недэмакратычная. Маўляў, чаму Летува, якая называе сябе дэмакратычнай, не падбае пра тое, каб у раёнах, што шчыльна заселеныя нацыянальнай меншасьцю, побач з дзяржаўнаю мовай ужывалася мова мясцовая, каб усе інфармацыйныя надпісы побач з дзяржаўнай былі таксама на мове мясцовай. Чаму сродкі выдзяляюцца Дзяржаўнай Камісіі Летувіскай Мовы толькі на клопат пра дзяржаўную мову, але няма сродкаў на стварэньне камісіі, якая б падбала пра мову мясцовую?

Аўтар спасылаецца на міжнародныя стандарты, прыклады Ірляндыі й Люксембургу, цытуе сучасную й былую канстытуцыі. Дэкларацыю Правоў Чалавека і Грамадзяніна за 1784 год, артыкулы Закону аб нацыянальных меншасьцях і Кодэксу адміністрацыйных правапарушэньняў. Ён дамагаецца ўвядзеньня адміністрацыйнай адказнасьці за перашкоды ў рэалізацыі права на ўжываньне мясцовай мовы (нацыянальнай меншасьці).

На жаль, аўтар (перадусім як абаронца нацыянальнай меншасьці, а толькі потым грамадзянін) тэкст закону, як для юрыста, чытае ня надта ўважліва. У законе некалькі разоў падкрэсьліваецца — «побач з дзяржаўнай мовай» — што значыць: перадусім мусіць ужывацццца дзяржаўная мова, а толькі потым якаясь іншая можа быць побач. Уласна для таго й была патрэбная інспэкцыя Дзяржаўнае Мовы, каб дзяржаўная мова заняла належнае ёй мейсца, каб былі пераадоленыя праявы моўнага імпэрыялізму. Як на сёньня, у Віленскім раёне дзяржаўная мова яшчэ не заняла такога месца, каб побач з ёю магло зьмясьціцца яшчэ нешта. Тут усё яшчэ пануе мова чужая, не летувіская, і ня той нацыянальнай меншасьці, якую прадстаўляе аўтар, а толькі расейская, тады як расейцаў у Віленскім і Салечніцкім раёнах у дзевяць разоў менш за палякаў. Справа ў тым, што расейская мова пачуваецца тут нібы дома, у шырокім краі яна сталася сваёй, другой роднай, мясцовай і савецкай, а ўсе нацыянальныя меншасьці, званыя «нацменамі», ўжо даўно мусілі зьнікнуць, ператварыцца ў «русскоязычное население».

Размова пра роўнасьць нацыяў ці моваў аблудная, калі гэтыя нацыі й мовы прынамсі не прапарцыйныя, калі вялікія дамінуюць над малымі, праводзяць сваю экспансію коштам меншых (асабліва тых, у дзесяць разоў меншых). Вялікім не пагражае зьнікненьне, бо яны маюць свае магутныя мэтраполіі. І калі тыя мэтраполіі або іх рупары «на месцы» жадаюць, каб іхнюю мову абвясьцілі дзяржаўнай у іншых дзяржавах — дык што гэта? Ці ж ня моўны імпэрыялізм? Вялікая мова дасканала функцыянуе ў якасьці дзяржаўнай ва ўласнай дзяржаве. Дзяржаўная мова — гэта такая, якая ўжываецца ў грамадзкім жыцьці дзяржавы. Летувіская мова — толькі становіцца дзяржаўнай і перашкаджаць ёй у гэтым працэсе — нелаяльна. І ня варта прыкрывацца інтарэсамі шэраговага грамадзяніна. Вядома, гэта не яго віна, што так кепска вучаць па-летувіску. Не ягоная, але чыноўнікаў — як былых, так і сучасных і будучых — пераконвае Ю. Тамашэвіч. У тым ліку і ўласным прыкладам, уласным становішчам.

ШТО да судовае мовы, дык хто ж не дазваляе ў канкрэтным выпадку пры патрэбе паклапаціцца пра перакладчыка для абвінавачанага? Але прыняцьце закону пра судовую працэдуру «для іншых нацыянальнасьцяў, што шчыльна засяляюць дадзеную тэрыторыю» — азначала б, што ў Вільні судовая працэдура, як правіла, праводзілася б на іншай мове. Грамадзян Летувы ня судзяць па-расейску, ня будуць судзіць таксама ані па-ангельску, ані па-польску. Бо калі летувіская мова ня будзе функцыянаваць у судзе, ня будзе прысутнічаць у судовым працэсе, то ня будзе яна дзяржаўнаю мовай. Калі пры патрэбе на судзе будзе раздавацца іншая мова з перакладам — наколькі будзе патрэба, тая другая мова ад гэтага ня стане дзяржаўнай. Што да перакладчыкаў — то відавочна, іх не хапае, але найлепш, калі самі судзьдзі тлумачаць свае словы з мовы судовага працэсу на мову абвінавачаных альбо з мовы абвінавачаных на мову судовага працэсу. Я бачыў, што так робіцца, і пагадзіўся з гэтым. Службоўцы, як суддзі, так і лекары, што абслугоўваюць гэты рознамоўны рэгіён, павінны ўмець паразумецца з мясцовым насельніцтвам на мясцовай мове, што зусім не значыць — перайсьці або вярнуцца да ўжываньня іншых моваў у справаводзтве.

Усталёўваючы дзяржаўнасьць летувіскае мовы, трэба таксама шанаваць іншыя мясцовыя мовы. Не якуюсь адну, але ўсе, асабліва тыя, якія былі найбольш пакрыўджаныя. І ня трэба культываваць моўную монакультуру ці культурны апартэід у гэтым шматмоўным рэгіёне. Ужо ў школе тут трэба было б знаёміцца з мовай і культурай суседзяў. Побач з замежнаю мовай вучням гэтага рэгіёну мусіць выкладацца мясцовая мова: у летувіскіх школах — польская ці беларуская, у польскіх школах — беларуская, у расейскіх — беларуская ці польская. Магчыма, гэта паўплывае на пераадоленьне размежаваньня, а выхаванцам гэтых школаў аблегчыць выкананьне сваіх абавязкаў, калі яны стануць службоўцамі. Яшчэ тры гады таму я прапанаваў гэты пункт, выстаўляючы сваю кандыдатуру ў няўдалым суперніцтве з Уладзіславам Шведам на выбарах у Новай Вялейцы — геаграфічным цэнтры паўднёва-усходняй Летувы.

Шаноўны аўтар увесь час паклікаецца на практыку іншых дзяржаваў, забываючы, што ўсе яны існуюць ужо здаўна, тады як наша толькі паўстае, пераводзіць дых, ськівдае кайданы мінуўшчыны. І ўжо напачатку трэба было б пачаць той артыкул іншым пытаньнем — сувэрэнітэт рэальны ці ілюзорны?

Падобным чынам пытаньні дзьвюх дзяржаўных моваў ставяцца цяпер на Беларусі — адной мовы нацыянальнай і другой роднай, якой для большасьці жыхароў гэтага рэгіёну сталася мова расейская. У нашай краіне (Летуве) і ў нашым рэгіёне (паўднёва-ўсходнім) нацыянальныя меншасьці не застаюцца на ўскрайку грамадзкага жыцьця і ў іх грамадзкім жыцьці штораз шырэй будуць ужывацца мовы нацыянальных меншасьцяў. Няхай толькі не заціраюць іншых, ня прагнуць гегемоніі й не прэтэндуюць на ролю моваў рэгіянальных ці дзяржаўных — такую ролю яны граюць у сваіх дзяржавах — хай саступяць дзяржаўнай мове мейсца ў яе дзяржаве. А тады, побач, знойдзецца мейсца і для іх. Такія прыярытэты.

Валдас БАНАЙЦІС.

Вільня.

Культура. Спорт.

● *Майстэрня*

Шлях да крыжа Касьцюшкі

Алеся Сурава і Уладзіміра Кіслага я ведаю на працягу шмат гадоў — мяне заўсёды цікавіла іх творчасьць. Валодзя прыйшоў на працу ў музэй гісторыі рэлігіі пад самы пачатак яго існаваньня ў якасьці навуковага супрацоўніка. Але яго прыхільнасьць да жывапісу, любоў да гісторыі далі яму магчымасьць заняцца рэстаўрацыяй старажытных мастацкіх рэчаў. У яго сапраўды «залатыя» рукі — ён можа адрадзіць да новага жыцьця каштоўныя іконы, мэблю, скульптуру. Нягледзячы на вялізны аб'ём працы, амаль што ўвесь вольны час ён аддае занятку жывапісам. Трохі пазьней у музэі зьявіўся другі мастак — Алесь Сураў. Лёс, як бы мовіць, зьвязаў гэтых людзей адной цікавасьцю да мастацтва, да гісторыі краю. У мінулым сьнежні адбылася іх другая сумесная выстава, якая прадэманстравала пэўны зрух у майстэрстве, творчы пошук аўтараў.

Сустрэліся мы з імі ў маленькай майстэрні Алеся. Па маіх назіраньнях, менавіта ў творчых майстэрнях зьбіраюцца ўсе тыя рэчы, якія нясуць станоўчую энэргію — тут я ўбачыла беларускую народную кэраміку, кавалак дрэва XIII стагоддзя, букет-сухавей. Пры дапамозе гэтых немудрагелістых скарбаў у пакоі стварыўся своеасаблівы творчы мікраклімат. За кубачкам кавы паміж намі адбылася зацікаўленая размова, фрагменты якой я прапаную нашым чытачам.

У наш супярэчлівы час, калі ўсё навокал так хутка мяняецца, відаць, адбыліся пэўныя зьмены ў адносінах да мастацтва і мастакоў!

— **У. К.**— У недалёкім мінулым у нашым грамадзтве мастак лічыўся амаль што прарокам. Адбывалася пэўная кананіззацыя дзеячоў мастацтва і культуры, якая і прывяла іх да адпаведнай адарванасьці ад жыцьця. Сёньня ў адносінах да мастакоў адбыліся значныя перамены. Яны, як і ўсе звычайныя людзі, павінны шукаць сваё месца ў існуючай рэчаіснасьці. Я асабіста лічу, што мастак не павінен вырашаць грамадзкія праблемы, даваць парады як жыць далей. Мастак перш за ўсё назірае і аналізуе. Але мастацтва можа разбурадь душу чалавека, а можа і ствараць яе, уносіць нейкую гармонію.

А. С.— Мастакі, на маю думку, адрозьніваюцца ад тых, хто працуе ў вытворчасьці, тым, што яны ствараюць нешта духоўна-аморфнае, экзістэнцыяльнае. Я згодзен з Валодзям ў тым, што мастацтва ва ўсе часы павінна несьці прыгажосьць, станоўча уплываць на гледачоў, як бы мовіць, адухаўляць іх. Канешне, мастацтва тым ці іншым чынам адлюстроўвае навакольнае, далёка не заўсёды прыгожае нашае жыцьцё, і ўсё ж...

— **У нашым мастацкім асяроддзі доўгі час існаваў падзел на «аматараў» і «прафэсіяналаў». Да якой катэгорыі адносіце сябе!**

— **У. К.**— Я сказаў бы, што такі падыход вельмі шкодзіў мастацтву. Я лічу, што ёсьць мастакі таленавітыя, якія ня могуць існаваць без сваёй справы, і ёсьць «рамесьнікі» — вось і ўвесь падзел. Мой асабісты лёс склаўся так, што скончыў я геаграфічнае аддзяленьне БДУ. Але заўсёды адчуваў і адчуваю сябе мастаком. Ёсьць шмат прыкладаў у гісторыі мастацтва, калі людзі, якія нідзе не вучыліся, дабіваліся вялікіх вынікаў, дзякуючы асабістым намаганьням.

— **Ты выпадкова трапіў на працу ў музэй!**

— **У. К.**— Любоў да гісторыі, да яе таямнічасьці натхніла мяне на гэты крок. У той час я адчуваў на сабе вялікі ўплыў У. Караткевіча і яго твораў.

— **Відаць, у сваю чаргу, менавіта ты «заразіў» сваёй любоўю да містыкі і Алеся!**

А. С.— Калі пасьля заканчэньня Менскага мастацкага вучылішча я трапіў у Горадню і шукаў працу, маё захапленьне гісторыяй прывяло мяне ў музэй.

— **На апошняй выставе мяне вельмі захапіла твая работа «Крыж Касьцюшкі». Як ты знайшоў гэткае цікавае мастацкае ўвасабленьне вобраза!**

А. С.— Аднойчы да мяне трапіла кніжка «Нашыя славутыя землякі». У ёй я знайшоў цікавыя дакумэнты і лісты, з якіх высьветліў, што Касьцюшка быў ня толькі славутым гэнэралам, але й мастаком, разьбяром. Да таго ж ён мой зямляк, бо нарадзіўся ля вёскі Косава, што на Берасьцейшчыне. Асоба Касьцюшкі настолькі захапіла мяне, што я вельмі хутка знайшоў мастацкі вобраз. Зразумела, я мог бы намаляваць звычайны партрэт, але мне настолькі набілі аскоміну так званыя «лабавыя рашэньні», што я вырашыў выкарыстаць алегорыю. Гэты прыём больш адпавядае майму эмацыянальнаму стану. Калісьці на Беларусі ў гонар якойнебудзь слыннай падзеі ці ў памяць аб чалавеку ставілі крыжы. Таму я намаляваў вялізны крыж, які нібыта спалучае душу Касьцюшкі з Богам. На крыжы прыбіты цьвікамі ўзнагароды — Ордэн Цынцынаці і Ордэн «Пагоні». Яны таксама раскрыжаваны, бо раскрыжавана сама памяць аб Касьцюшку.

У. К.— Я таксама ўкладаю ў многія свае працы палітычны сэнс. Вялікае дасягненьне сёньняшняга часу — наша Беларуская дзяржава. Таму я вельмі часта ўводжу ў свае пейзажы гістарычныя помнікі, каб людзі імкнуліся ведаць уласную гісторыю. Лічу, што трэба шукаць прыгажосьць перш за ўсё ў сваім, а не ў чужым.

— **Да чаго вы асабіста імкнецеся ў жыцьці і ў творчасьці!**

У. К.— Я ня мару пра вялікую кар'еру. Заўсёды імкнуся да памяркоўнасьці. У гэтай сувязі мне вельмі падабаецца японская прымаўка «сьцеражыцеся вялікіх радасьцяў і вялікіх няўдач».

— **Але на апошняй выставе ў тваіх асобных творах я ўбачыла імкненьне да нейкага каларыстычнага экспэрымэнту.**

У. К.— Гэта так. Памяркоўнасьць для мяне не азначае адсутнасьць эмоцый, адмаўленьне ад новых пошукаў. Леанарда да Вінчы калісьці добра падмеціў: «Калі жалеза доўга ляжыць, яно іржавее». І мастака, калі ён спыняецца на дасягнутым, чакае творчая сьмерць. Зараз я знаходжуся на сярэдзіне свайго жыцьця і многае ў маёй творчасьці ўжо не задавальняе мяне. Але, падкрэсьліваю, я не прызнаю «шока» у мастацтве. У Алеся, калі ён піша нацюрморт, могуць, вобразна кажучы, «графіны лятаць». Гэта не для мяне.

А. С.— Але кожны піша на тым узроўні, як ён адчувае сьвет. Мяне, напрыклад, іншы раз вельмі цягне працаваць толькі колерам, нават ледзьве стрымліваю сябе, не даваляю эмоцыям поўнасьцю авалодаць сабой.

— **Вы працуеце толькі для душы!**

У. К.— Перш за ўсё я пішу тое, што мне падабаецца. Але даволі часта да мяне зьвяртаюцца людзі, якія імкнуцца набыць мае творы. Некаторыя з іх ужо знаходзяцца зараз у Галандыі, Італіі, Ізраілі. Гэта заўсёды прыемна, бо азначае, што мая творчасьць патрэбна грамадзтву.

— **Цікава, вось калі б Вам прапанавалі пачаць сваё жыцьцё спачатку, кім бы Вы былі ў «другім жыцьці»!**

А. С.— Зноў мастаком. Лічу, што мастацтва дае чалавеку вельмі шмат у агульным сэнсе, як ніякая іншая дзейнасьць. У сваёй майстэрні сам-насам са сваімі ідэямі я адчуваю сябе вольнай асобай.

Гутарыла Алена ХРАМКОВА.

— Спорт —

Камерцыйныя турніры

Пачатак сакавіка быў надзвычай багатым на падзеі для футбольных аматараў. Адзін за другім у Менску адбыліся два міжнародныя камэрцыйныя турніры па міні-футболу.

Першы — мужчынскі,— арганізаваў вядомы нядаўна па выступах за менскае «Дынама», а зараз выдатны камэрсант Людас Румбуціс. Другі — жаночы — быў праведзены на сродкі вытворча-камэрцыйнай фірмы «Герда».

І хоць у душы застаўся смутак аб тым, што беларускія клюбы ня сталі пераможцамі гэтых турніраў (у мужчын перамагла алімпійская зборня Летувы, а ў жанчын — «Легмаш» з Украіны) радуе іншае — міжнародныя вясновыя футбольныя турніры высьветлілі, што Беларусь мае сродкі, каб правесьці вось такія прэстыжныя спаборніцтвы. Арганізаваны яны, па меркаваньню назіральнікаў, на высокім узроўні.

Таму да нас ахвотна едуць ня толькі клубы, а нават і зборні вядомых Эўрапэйскіх футбольных краін. Гэта, бузумоўна, пазытыўна ўплывае на аўтарытэт нашай маладой дзяржавы, стварае прывабны імідж, бо дагэтуль у рэспубліцы і ў блізкім замежжы існуюць сілы, якія пераконваюць грамадзтва ў тым, што Беларусі не стае сілаў, каб існаваць без мэтраполіі.

Г. АСТРОЎСКІ.

Пакуль што на трэцім месцы

Днямі ў спартыўнай зале Беларускай палітэхнічнай акадэміі завяршыўся першы фінальны тур нацыянальнага чэмпіянату Беларусі па баскетболу. Турнір, у якім удзельнічаюць шэсьць лепшых каманд рэспублікі, адметны тым, што па яго выніках адбіраюцца кандыдаты ў рэспубліканскую зборню.

Удала гуляюць баскетбалісты каманды Горадні. Яны ў васьмі сустрэчах маюць чатыры перамогі і захоўваюць добрыя шанцы, каб заваявць бронзавыя мэдалі чэмпіяната. Лідыруе ў першынстве Менскі РТІ, які ў пяці гульнях мае 100-працэнтны вынік. Сьледам за менчукамі з пяцьцю перамогамі ў 8 гульнях ідзе клуб ЭНКА з Менскай вобласьці. Наступны тур адбудзецца 12—13 сакавіка ў Гомлі.

Г. КАСЬЦЮКЕВІЧ.

На памосьце Барысава

Днямі ў зале атлетычных відаў спорту Барысава прайшоў першы нацыянальны чэмпіянат Беларусі па цяжкай атлетыцы. Па яго выніках вызначылася зборня рэспублікі да ўдзелу ў першынстве Эўропы.

Камэнтуе вынікі чэмпіянату галоўны трэнер зборні Л. Ганчарэнка.

— Першае першынство рэспублікі вызначыла, што нашы цяжкаатлеты маюць добрую школу падрыхтоўкі. Уявіце сабе, аж дзесяць з іх выканалі нарматывы майстроў спорту міжнароднага класа. Асабліва радуюць вынікі Л. Лабачова і А. Букініча. Першы — ў катэгорыі да 76 кг падняў штангу вагой 360 кг, другі ў вазе да 83 кг адужаў у суме 372 кг, што вышэй на 2,5 кг амімпійскага рэкорду. Яшчэ радуе тое, што нарэшце да нас далучыліся славутыя суперцяжы Л. Тараненка і А. Курловіч. Аляксандр з-за хваробы пакуль што прапусьціў спаборніцтвы, а Леанід будзе па асабістай праграме рыхтавацца ў складзе зборні да чэмпіянату кантыненту.

Дарэчы, як сьведчаць вынікі рэйтынгу фірмы «Элекс», зборня Беларусі ідзе трэцяй ўсьлед цяжкаатлетаў Расеі й Балгарыі.

Г. САДОЎСКІ.

— Спорт —

15, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

16.30. Музыка і спевы. 8-ы клас. **17.00.** Навіны. **17.10.** Мультфільм. **17.30.** Каралеўскае паляванне. Шоу-казіно. **18.30.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.40.** Веснік гарсавета. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны. (Брэст). **19.10.** Страхавая кампанія «Скарб». **19.20.** Фільм-канцэрт «Кокле». **19.40.** «Прыцягненне сэрцаў». Дні культуры Беларусі ў Кіеве. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Спартыўны тэлекур ´ер. **21.55.** «Еўразія» прадстаўляе» мультфільм. **22.05.** «Наш чалавек у Сан-Рэма». Мастацкі фільм. **23.45.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Посмотри-послушай. **8.40.** Страна израненных камней. **9.25.** Марафон-15. **10.15.** Миниатюра. **10.30, 18.20.** Гол. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Доктор Айболит». Мультфильм 1-я и 2-я серии. **15.35.** «Золотые россыпи». Татарская свадьба. **16.20.** Звездный час. **16.50.** Технодром. **17.25.** НЭП. **17.50.** Погода. **17.55.** Актеры и судьбы. **18.50.** «Театральный роман». Передача 3-я. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного телесериала «Горячев и другие». 7-я серия. **21.10.** **Новая студия представляет:** Бомонд, Однако, Жизнеописание, Шаг к свободе, Джем-сейшн, Мегамикс, Монтаж. **23.45.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

17.00. Спасение-911. **18.00.** Боль Армении. **18.20.** Бизнес в России. **18.45.** Праздник каждый день. **19.00, 22.00.** Вести. **19.25.** Детектив по понедельникам. Художественный фильм «Эбрамс — свидетель защиты». (США). **20.25.** Лясы. **20.50.** .Экран криминальных сообщений. **21.00.**Момент истины. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Референдум. **22.50.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.05.** Музыка крупным планом. «Дмитрий Ситковецкий, или Американцы в России». Фильм 3-й.

ПОЛЬША-I

9.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.05.** «Династия». Серия 180. **12.00.** Школа для родителей. **12.20.** Дети это любят. **12.30.** 30 лет на сцене. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Французский язык. Урок 22. **13.45.** Фильм на французском языке. **14.10.** Язык глухонемых. Урок 9. **14.15.** Фильм на немецком языке. **15.05.** Фильм на английском языке. **15.30.** Английский язык. Урок 27. **16.00.** «Спэйтз». Сериал пр-ва Англии. **16.30.** Презентация. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Спэйтз». Сериал пр-ва Англии. **18.50.** Антенна. **19.10.** Сатирическая программа. **19.20.** Наши рядом с нами. **19.45.** Польша издали. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Миниатюры. **21.10.** Вроцлав-93.**22. 40.** Телетеатр. **00.10.** Вечерние новости. **00.25.** Музыкальная программа. **00.35.** «Двор в Уллоа». Сериал пр-ва Испании.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Таинственное золото города». Мультсериал. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Хобби. **11.00.** Английский язык. Урок 53. **11. 30.** Развлекательная программа. **11.50.** Пенелопы. **12.00.** Спортивная программа. **16.55.** Приветствие. **17.00.** Мастера современного кино. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.55.** «Таинственное золото города». Мультсериал. **18.20.** Обзор кинохроник. **18.50.** Польская кинохроника. **19.00.** Местная программа. **19.30.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** «Спецслужбы». Документальный фильм. **21.00.** «Алло, алло». Комедийный сериал пр-ва США. **21.30.** Автожурнал. **22.00.** Панорама. **22.25.** Налоги. **22.30.** Спорт. **22.40.** Без обезболивания. **23.05.** «Регина — путь к успеху». Серия 2.**00. 00.** Точка зрения. **00.30.** Экологическая программа. **01.00.** Панорама.

16, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** Фільм-канцэрт «Харэаграфічныя навэлы».**9.00.** Музыка і спевы. 8-ы клас. **9.30.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.20.** «Еўразія» прадстаўляе: мультфільм. **10.30.** Міжнародны турнір па вольнай барацьбе на прыз А. Мядзведзя. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Шчыт і меч». Мастацкі фільм. 1-я серыя. **15.00.** «Тэмы для роздуму». Тэлефільм. **16.05.** «Люстэркі Эрмітража». Кінанарыс. **16.20.** Гісторыя Беларусі. 8-ы клас. **17.00.** Навіны. **17.10.** «Чалавек, які гаворыць з людзьмі». **17.40.** Сізбар-топ-20. **18.20.** Тэлевізійная дошка аб ´яў. **18.30.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.** Абласныя навіны (Віцебск). **19.10.** «Эканамічная хваля». Грашова-крэдытная і валютная палітыка. **20.10.** «Мост». Культурна-асветніцкая праграма. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **22.30.** НІКа. **22.45.** Тэлебіржа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Веселые нотки. **8.35.** Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). **9.20.** Мультфильм. **9.40.** «Горячев и другие». Художественный телесериал. 7-я серия. **10.10. 15.50** Рок-урок. **10.50, 00.10.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Поздняя встреча». Художественный фильм. **12.40.** «Гамлет Шигровского уезда». Художественный фильм. **14.25.** Деловой вестник. **14.40.** Мир денег Адама Смита. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Доктор Айболит». Мультфильм. 3-я и 4-я серии. **15.35.** Премьера докуменального фильма «Невский проспект». **16.30.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Лучегорские исповеди». **17.25.** «Красный квадрат». «Нижегородский эксперимент». Передача 1-я. **18.00.** «Просто Мария». **18.45.** Миниатюра. **18.55.**Тема. **19.40.**Спокойной ночи, малыши! **20.40.** «В честь королевы романса». Вечер, посвященный Изабелле Юрьевой. **21.40.** Азбука собственника. **21.50.** «Телевизионное знакомство». Урмас Отт беседует с Олегом Янковским. **22.30.** Путь к себе.**23.25.** L-клуб.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Момент истины. **8.50.** Наш сад. **9.20.** «Дмитрий Ситковецкий, или Американцы в России». Фильм 3-й. **10.15.** Золотая шпора. **10.35.** Телекроссворд. **11.15.** «Нулевой вариант». Художественый фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Самая обаятельная и привлекательная». Художественный фильм. **14.50.** Мульти-пульти. **15.00.** Телебиржа. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Житье-бытье. **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Почему поэт? **17.30.** Антракт. **17.45.** Парламентский вестник. **18.00.** До Москвы — далеко... **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера художественного фильма «Санта-Барбара». 143-я серия. **20.15.** Композитор Ю. Фалик. **21.00.** На политическом олимпе. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** На сессии ВС Российской Федерации. **22.45.** Конкурс юных артистов эстрады. **23.45.** Джаз-филармоник-холл.

ПОЛЬША-I

9.00. Зравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Двор в Уллоа». Сериал пр-ва Испании. **12.15.** Рынок труда. **12.30.** Приятное с полезным. **12.45.** Клуб одиноких сердец. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.50.** Документальный сериал. **14.20.** Кухня. **14.35.** Встреча с цивилизацией. **14.50.** Рисуй с нами. **15.00.** Книга чудес техники. **15.15.** Играет музыка. Кларнет. **15.30.** Клуб домашнего компьютера. **15.50.** В кругу науки. **16.20.** Мы в космосе. **16.35.** Джойстик. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. **18.50.** Тележурнал потребителей. **19.10.** Чрезвычайный пересмотр. **19.40.**Армии мира. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **20.55.** 7 минут для министра труда. **21.10.**«Смертный приговор». Фильм пр-ва Польши. **22.55.** Публицистическая программа. **23.25.**Искусство, не искусство. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Вечер с... **00.50.** Фестиваль актерской песни. Вроцлав-93.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Итальянский язык. Урок 22. **11.15.** Английский язык в науке и технике. **11.30.** Французский язык. Урок 18. **12.00.** Отчизна. **12.15.** Повторение по пожеланиям. **16.55.** Приветствие. **17.00.** Тележурнал. **17.30.** Панорама. **17.40.** Репортеры представляют. **17.55.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **18.20.** Отчизна. **18.40.** Моя вера. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.55.** Евровидение. **20.00.** Документальный фильм. **21.00.** Рок-концерт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.15.** «Мертв по прибытии». Фильм пр-ва США. **01.00.** Панорама.

17, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** Выступленне харэаграфічнага ансамбля «Бярозка». **9.00.** Гісторыя Беларусі. 8-ы клас. **9.40.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.30.** Студыя «Мэта». Дні культуры Беларусі ў Кіеве. **13.30, 17.00.** Навіны. **13.40.** «Шчыт і меч». Мастацкі фільм. 2-я серыя. **15.25.** «Аперацыя на сэрцы». Тэлефільм. **15.55.** Відзьма-нявідзьма. **17.10.** Мультфільм. **18.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.10.** «Над Нёманам». Праграма на польскай мове. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны. (Гомель). **19.10.** «Пяць зорак». Тэлегульня. **19.55.** Гарызанталь улады. **20.20.** ТА «Рэха». **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». **22.25.** «Еўразія» прадстаўляе: мультфільм. **22.40.** Топ-агент. **23.10.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.20. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Мультфильм. **8.45.** Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика).**9.30.** «А дальше — океан...». Хроникально-документальный телефильм. **10.50, 00.30.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Испытатели». Художественный фильм. **12.50.** Премьера художественного фильма «Будь, что будет». 1-я серия. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Доктор Айболит». Мультфильм. 5-я и 6-я серии. **15.35.** В. Девятов в программе «Россия в песне, музыке, танце». **15.55.** Премьера мультфильма «Летающий дом». 5-я серия (США). **16.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Лучшее время». **16.50.** Технодром. **17.25.** «Красный квадрат». «Нижегородский эксперимент». Передача 2-я. **17.55.** Выступление Г. Горюнова и Российского национального симфонического оркестра. **18.05.** «Просто Мария». **18.50.** Юлия Борисова в интерьере театра. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** «За Кремлевской стеной». **21.20.** Футбол. Лига чемпионов. «Олимпик» (Франция) — ЦСКА (Россия).**23.40.** Футбол. Лига чемпионов.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей **7.55.** На политическом олимпе. **8.50.**Конкурс юных артистов эстрады. **9.50.** Параллели. **10.05.** Устами младенца. **10.40.** Телекроссворд. **11.05.** Художественный фильм «Санта-Барбара». 143-я серия. **11.55.** Пилигрим. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Киноглаз. **14.45.** «Караван». Телеальманах. **15.15.** Сигнал. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Христианская программа.**17.30.** Праздник каждый день. **17.40.** Студия «Nota bene». **18.25.** Футбол. 1/4 финала Кубка обладателей кубков. «Спартак» (Москва) — «Фейеноорд» (Роттердам). В перерыве — Вести. **20.25.** «Сказка о глупом муже». Мультфильм для взрослых. **20.35.** В оркестре только девушки. **21.05.** «Санта-Барбара». 144-я серия. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Референдум. **22.45.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.15.** Джеми Хендрикс.

ПОЛЬША-I

9.00. Зравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Смертный приговор». Фильм пр-ва Польши. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Орфография. **14.05.** Искусство западного мира. **14.30.** Большие споры поляков. **14.55.** Не только семь чудес света. **15.25.** Каталог памятников. **15.35.** Фотожурнал. **16.05.** «Пан Адам». Часть 13.**16. 25.** Встреча с Я. Валцем. **16.30.** Сенсация XX века. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Счастье нельзя купить». Сериал пр-ва США. **19.15.** Здоровье. **19.35.** Мы и мир. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.15.** Спортивная студия. **23.45.** Новости. **00.05.** Музыкальная программа. **00.15.** «Главный день жизни». Сериал пр-ва Польши.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Приключения Гукки Фина». Сериал пр-ва Японии. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Английский язык. Урок 20.**11. 30.** Немецкий язык. Урок 20.**12. 00.** Повторение по пожеланиям. **16.55.** Приветствие. **17.00.** Репортаж. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.50.** Розыгрыш лото. **17.55.** «Приключения Гукки Фина». Сериал пр-ва Японии. **18.20.** «Дом». Тележурнал. **18.40.** Летный журнал. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** Поэтическая программа. **21.00.** «Дон Кихот». Сериал пр-ва Испании. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.05.**Телетеатр. **00.45.** Документальный фильм. **01.00.** Панорама.

18, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «Блакітныя гарады». Фільм-канцэрт. **9.20.** «Галасы». Кінанарыс. **9.30.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.20.** «Пяць зорак». Тэлегульня. **11.05.** Дакументальны фільм «Мужыкі 2000 года». **11.25.** «Еўразія» прадстаўляе: мультфільм. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Шчыт і меч». Мастацкі фільм. 3-я серыя. **14.55.** «Хачу быць чэмпіёнам». Кінанарыс. **15.05.** «Лэдзі Макбет Мцэнскага павета». Мастацкі фільм. **16.30.** Беларуская літаратура. 11-ы клас. **17.00.** Навіны. **17.10.** Для школьнікаў. Скарбы беларускай гісторыі. **17.35.** Мультфільмы. **18.00.** Жывём на зямлі адной. (Гр.). **18.30.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.**Абласныя навіны. (Гр.). **19.10.** Зачытайце маё пісьмо... **19.15.** Здароўе. **19.45.** Якія мы, гаспадары? **20.25.** Служба інфармацыі Савета міністраў Рэспублікі Беларусь паведамляе... **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». **22.25.** Творчае маладзежнае аб ´яднанне «Крок» **23.55.** НІКа. **00.10.** Тэлебіржа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Мультфильмы. **8.45.** Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика).**9.30.** В мире животных (с сурдопереводом). **10.10, 16.20.** ... До 16 и старше. **10.50, 00.40.** Пресс-экспресс. **11.20.** Футбол. Лига чемпионов. **12.55.** Премьера художественного фильма «Будь, что будет». 2-я серия. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** «Доктор Айболит». Мультфильм. 7-я серия. **15.25.** «Солистка Большого Леокадия Масленникова». Фильм-концерт. **17.25.** «Красный квадрат». «Нижегородский эксперимент». Передача 3-я. **17.50.** Технодром. **18.05.** «Просто Мария». **18.50.** Азбука собственника. **19.00.** Русский мир. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Лотто «миллион». **21.10.** «Весна». Художественный фильм. **22.45.** Музыкальная мозаика. **23.25.** Радио «Труба». **23.55.** Фехтование. Кубок мира.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Студия «Nota bene».**8.35.** Досуг. **8.50.** Футбол. 1/4 финала Кубка обладателей кубков. «Спартак» (Москва) — «Фейеноорд» (Роттердам). **10.30.** Маскарад-салат. **11.00.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 144-я серия. **11.50.** Портрет с «Фантастической симфонией». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Ностальгические посиделки. **13.55.** Телевизионный театр России. **15.10.** Человек дела. **15.40.** Там-там новости. **15.55.** Мульти-пульти. **16.05.** Трансросэфир. **16.35.** Экономическая программа. **17.05.** М-трест. **17.20.** Оппозиция. **18.00.** Парламентский вестник. **18.15.** Кипрас Мажейка. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 145-я серия. **20.15.** Хроно. **20.45.** Клиповая аллея. **21.00.** На политическом олимпе. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Экран криминальных сообщений. **22.40.**На сессии ВС Российской Федерации. **23.10.** П. И. Чайковский. Финал концерта для скрипки с оркестром. **23.35.** Арт-обстрел. «Михаил Барышников».

ПОЛЬША-I

9.00. Зравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Коджак». Сериал пр-ва США. **11.50.** С верой в новое. **12.30.** Военно-документальная программа. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.50.** «Подводная одиссея». Документальный сериал. **14.40.** Приключения с Колумбом. **15.00.** Мы живем в Польше. **15.20.** Не только динозавры. **15.40.** Животные мира. **16.15.** Польская скульптура. **16.35.** Мы взрослые. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** «Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. **19.10.** Католический журнал. **19.35.** «Птицы». Документальный фильм. **19.45.** Сатирическая программа. **20.00.** Музыкальный ящик. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** «Коджак». Сериал пр-ва США. **22.05.** Только в первой программе. **22.45.** Концерт. **23.15.** Пегас. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Наркомания в Польше. **02.00.** Итальянский язык. Урок 22.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** Жизнь в зоопарке. **10.00.** Трансляция заседания сейма. **16.55.** Приветствие. **17.00.** Большой мяч. **17.30.** Панорама. **17.40.** Английский язык в науке и технике. **17.55.** Жизнь в зоопарке. **18.20.** Мультихобби. **18.50.** Публицистическая программа. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** Женщины в джазе. **20.30.** Художник и график. **21.00.** Звезды концертной студии. **22.00.** Панорама. **22.25.** Налоги. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.15.** Телетеатр.

19, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** Фільм-канцэрт. «Нам рана жыць успамінамі». **9.00.**Беларуская літаратура. 11-ы клас. **9.30.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.20.** Здароўе. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Шчыт і меч». Мастацкі фільм. 4-я серыя. **14.50.** «Доўгі дзень вясны». Фільм-канцэрт. **15.30.** «Хэпі-энд». Мастацкі фільм. **17.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **17.10.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **18.15.** Да 60-годдзя Беларускай музычнай акадэміі. **20.00.** «Гаспадар». Колькі каштуе ідэя? **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Мастацкі фільм «Вясёленькая нядзеля». (Францыя). **23.00** «Еўразія» прадстаўляе: мультфільм. **23.15.** НІКа. **23.30.** Тэлебіржа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Мультфильм. **8.35, .15.05.** Фильм — детям. «Наследница Ники». **10.00.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **10.50, 01.20.** Пресс-экспресс. **11.20, 18.15.** Америка с М. Таратутой. **11.50.** «Время и семья Конвей». Фильм-спектакль. **14.20.** Бридж. **14.45.** Бизнес-класс. **15.00.** Блокнот. **16.30.** Телемемуары. **16.50.** Дело. **17.20.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Союз пяти республик». **17.45.** Человек и закон. **18.45.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Человек недели. **20.55.** В клубе детективов. Премьера художественного фильма «Кровь на банкнотах». **22.25.** ВИД представляет: Политбюро, Музобоз, Авто-шоу, Хит-конвейер.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** На политическом олимпе. **8.50.** Досуг. **9.05.** Рек-тайм. **9.35.** Кипрас Мажейка. **10.05.** Арт-обстрел. **11.05.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 145-я серия. **11.55.** Белая ворона. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Ижица. **13.55.** Ансамбль «Бабье лето». **14.35.** Телебиржа. **15.10.** Там-там новости. **15.25.** Студия «Рост». **15.55.** Трансросэфир. **16.40.** Беседы в «Метрополе». **17.00.** «Сослан на планету Земля». 3-я серия. **17.50.** Очень современная сказка. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера телеэкрана. «Мне хочется выть». Художественный фильм. (Польша). **21.00.** «К-2» представляет: «Медиа». **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Давайте разберемся. **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.10.**Вечерний салон.

ПОЛЬША-I

9.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.20.** Телеконцерт пожеланий. **11.00.** «Жемчуг Тихого океана». Сериал пр-ва США. **12.30.** В другом плане. **12.45.** Четверть часа на экране. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Только у нас. **13.55.** Тема дня. **14.00.** Документальный фильм. **14.30.** Любовь имеет имя не одно. **14.55.** Быть с собой. **15.10.** Телепластикон. **15.30.** Это нужно посмотреть. **15.45.** Законы и люди. **16.00.** Состояние духа. **16.15.** Эти прекрасные мужчины. **16.35.** Если не Оксфорд, то что? **16.55.** Какая школа? **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Документальный сериал. **19.05.** Каждый имеет право. **19.25.** Свидание «в темную». **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** «Жемчуг Тихого океана». Сериал пр-ва США. **22.45.** Публицистическая программа. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Публицистическая программа. **00.10.** Документальный сериал. **01.10.** Развлекательная музыка. **02.00.** Программа французского телевидения.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** Мультфильм. **10.00.** Трансляция заседаний сейма. **16.55.** Приветствие. **17.00.** Программа для молодежи. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.55.** Мультсериал. **18.25.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **18.45.** Стиль в моде. **19.00.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.25.** Налоги. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.20.** «Любовь и убийство». Фильм пр-ва Канады. **00.50.** Музыкально-поэтическая программа. **01.00.** Панорама. **01.10.** Телетеатр. А. Збых. «Побег».

20, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** Кінанарыс. «Летні сад». **8.25.** Мастацкі фільм. «Вясёленькая нядзеля». (Францыя). **10.00.** «Памежжа». Фестываль беларускай песні ў Польшчы. (Гр.).**11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.**Далучэнне. **11.25.** «Граф Монтэ-Крыста». Мастацкі фільм (Францыя). 1-я серыя. **13.00.** Партрэт на фоне рынку. **13.20.** Белыя і чорныя. **13.50.** «Прагулка ў рытмах стэпа». Музычны фільм. **14.45.** Роднае слова. **15.15.** Славутыя госці Мінска. **15.50.** Бар ´еры. **16.35.** Хрысціянская праграма. **17.10.** Мультфільм. **17.30.** Чартэрны рэйс у Нямеччыну. **18.20.** ПІК. **19.05.** Шукаем ініцыятыўных. **19.10.** Эпіцэнтр. **19.55.** ТВ-пасаж. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Мастацкі фільм. «Бум-1« (Францыя). **23.20.** НІКа. **23.40.** Відзьма-нявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.15, 14.00, 20.00, 23.00. Новости. **6.35.** Утренняя гимнастика. **6.45.** Пресс-экспресс. **6.55.** Субботнее утро делового человека. **7.40.** В мире моторов. **8.15.** «Марафон-15»— малышам. **8.40.** Помоги себе сам. **9.10.** Автограф по субботам. **9.40.** Премьера документального фильма «Красный космос». Фильм 6-й. **10.10.** Музыкальный киоск. **10.40.** Художественный фильм «Герои Шипки». **12.55.** «Шоу-бис»: сатира и юмор. **14.20.** Детектив-ленд. **15.05.**Мультфильмы. «Ну, погоди!» Выпуски 11-й и 12-й. **15.30.** «На все времена». Любовь. **16.25.** Спортивная программа. «Ультра-си». Футбол. Лига чемпионов. «Милан» (Италия) — «Порто» (Португалия). **17.15.** Красный квадрат. **17.55.** Играй, гармонь! **18.45.** Премьера художественного фильма «Горячий лед». (США). **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного фильма «Королевская скамья VII». 6-я серия. (США). **21.30.** «Авторская программа В. Молчанова. **23.25.** «Я вам спою». I Всероссийский фестиваль авторской песни. **00.15.** Футбол. «На пути к Уэмбли».

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Свой взгляд на мир. **7.55.** Родники. **8.30.** Студия «Рост». **9.00.** Козырная дама. **9.30.** Детский театр. «Бельчонок-кисточка». **10.30.** Публицистическая программа «45». **11.15.** «Неподсуден». Художественный фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Пилигрим. **14.05.** Зигзаг удачи. **15.05.** «К-2» представляет: «Звезды Америки». **15.35.** Любимые мелодии. **16.05.** Футбол без границ. **17.00, 19.30.** Премьера телеэкрана. «София Лорен. История ее жизни». Художественный фильм (США). 1-и и 2-я серии. **18.30.** Парламентский вестник. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Экспоцентр представляет. **20.25.** Устами младенца. **21.00.** Контрасты. **21.40.** Репортер. **22.20.** Звезды говорят. **22.30.** Ассорти. **23.00.** Программа «А».

ПОЛЬША-I

8.25. Программа дня. **8.30.** Информационно-хозяйственный журнал. **9.35.** Все об огороде. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** Программа для детей и молодежи. **11.50.** Английский язык для детей. **12.00.** Рок-журнал. **12.30.** Программа о семье. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Звериная одиссея. **14.00.** Мультфильмы У. Диснея. **15.20.** Телетеатр. **16.40.** Движение и образ. **17.00.** Университет телевидения. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Макгивер». Сериал пр-ва США. **19.15.** Телетурнир. **19.30.** Программа кабаре. **20.00.** Детский журнал. **20.10.** Вечеринка. **20.20.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Польские зоопарки. **21.30.** «Корни трав». Фильм пр-ва США. **23.05.** Развлекательная программа. **00.20.** Новости. **00.30.** Спортивная суббота. **00.50.** Ночное кино. «Любовь до гроба». Триллер пр-ва Германии. **02.20.** Телемарек. **02.25.** Развлекательная программа. **03.10.** «SOS». Сериал пр-ва Польши. **04.05.** Телемарек. **04.15.** Ночные беседы. **04.35.** Музыкальная программа. **04.50.** Телемарек.

ПОЛЬША-II

8.30. Военно-документальная программа. **9.00.** Панорама. **9.05.** Программа для детей. **10.05.** Женский журнал. **10.25.** Приветствие. **10.30.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.50.** Тележурнал. **11.00.** Документальный фильм. **11.30.** Артист и его мир. **12.00.** Вторая программа. **12.10.** Развлекательная программа. **12.35.** Молодежная киноакадемия. **13.10.** Телетурнир. **13.40.** Развлекательная программа. **14.10.** Спортивная программа. **15.15.** Вторая программа. **15.35.** Развлекательная программа. **15.45.** Животные мира. **16.15.** Программа для детей и молодежи. **16.25.** Развлекательная программа. **16.55.** Польские монастыри. **17.25.** Розыгрыш лото. **17.30.** Панорама. **17.40.** Приветствие. **17.45.** «Полный дом». Сериал пр-ва США. **18.10.** Развлекательная программа. **19.00.** Местная программа. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** Академия польского кино. **21.25.** Большой спорт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Слово на воскресенье. **22.35.** Журнал культуры. **23.15.** Развлекательная программа. **23.45.** «Ашенден». Сериал пр-ва Англии. **00.35.** Рок-ночь. **01.00.** Панорама. **01.10.** Рок-ночь.

21, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** Слова да чалавека. **8.45.** Фільм-канцэрт «Песні маці». **9.05.** Справы вайсковыя. **9.50.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.40.** Для школьнікаў. **10.20.** «Граф Монтэ-Крыста». Мастацкі фільм (Францыя). 2-я серыя. **12.55.** Топ-агент. **13.25.** Мінскі дом мод: сёння і заўтра. **13.55.** Славутыя госці Мінска. **14.40.** «Прыгажун Джэк». Тэлефільм. **15.00.** «Прыгода ў каралеўстве». Мультфільм. 7-я серыя. **15.35.** «Маналог пра каханне». Фільм-канцэрт. **16.45.** Геракл. **17.15.** «Сіндром разбурэння». Гродзенскі музей гісторыі рэлігіі. **17.35.** Мультфільмы. **17.50.** «Зямля Саннікава». Мастацкі фільм. **19.20.** З музыкай на «Вы». **20.00.** Панарама. **20.30.** «Еўразія» прадстаўляе: мультфільм. **20.40.** Калыханка. **21.05.** Мастацкі фільм «Бум-2». (Францыя). **22.50.** «Каралеўскае паляванне». Шоу-казіно. **23.50.** МТУ на Беларусі.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.20, 14.20, 17.45, 23.00. Новости. **6.35.** Утренняя гимнастика. **6.45.** Тираж «Спортлото». **7.00.** Час силы духа. **8.00.** Центр. **8.30.** «С утра пораньше». Премьера мультфильма «Денвер — последний из динозавров». **9.00.** Пока все дома. **9.35.** Умники и умницы. **10.15.** Под знаком «Пи». **11.05.** Премьера фильма для детей «Приключения Черного красавчика». **11.30.** Киноафиша. **11.55.** Хоккей. Кубок лиги. Полуфинал. **14.30.** Клуб путешественников. **15.20.** Телелоция. **15.30.** Панорама. **16.05.** Премьера мультфильмов: «Каспер и его друзья» (Англия), «Настоящие охотники за привидениями» (США). **17.00.** «Шаг к свободе». Телемарафон «Предприниматель — предпринимателю». В перерыве — Итоги. **23.25.** Спортивный уик-энд. **23.40.** «Утренняя звезда» в ночном эфире.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Баскетбольное обозрение. **7.55.** Программа «03». **8.25.** Студия «Рост». **8.55, 11.10.** Танцевальный марафон. **9.40.** Мегаполис. **10.10.** Аты-баты... **10.40.** Телекроссворд. **11.55.** Великая утопия. **12.40.** Шесть соток. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** Лучшие игры НБА. **14.35.** «И я улыбаюсь тебе...» Воспоминания об Инне Гофф. **15.20.** Познер и Донахью. **15.30.** В мире животных. **16.50.** Волшебный мир Диснея. «Черный плащ», «Новые приключения Винни Пуха». **17.45.**Премьера музыкального телефильма «92-й год: журнал «Биллборд» представляет.. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Великий Гудини». Художественный фильм. (США). **21.05.** Акция «Пеликан». **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Футбол. Чемпионат России. «Ротар» (Волгоград) — ЦСКА.

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. **8.00.** Подводная одиссея. **8.45.** Сельское хозяйство в мире. **8.55.** Сельскохозяйственная программа. **9.45.** Польские зоопарки. **10.00.** Фильм для детей. **10.25.** Телеутро. **10.50.** «Дети с улицы Деграсси». Сериал пр-ва Канады. **11.15.** Английский язык для детей. **11.25.** Документальный сериал. **12.20.** «Море». Тележурнал. **12.40.** «Неделя». Сельскохозяйственный журнал. **13.25.** Телеконцерт пожеланий. **13.55.** Театр для детей. **14.50.** С камерой среди зверей. **15.10.** «Бонанжа». Сериал пр-ва США.**16.00.** Наша весна.**16.30.** Сто вопросов. **17.15.** Песни для влюбленных. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия». Серия 180. **19.20.** 7 дней — мир.**19.50.** Сатирическая программа. **20.00.** Вечеринка. Мультфильмы У. Диснея. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** «Хроника молодого Джо». Сериал пр-ва США. **22.05.** Кабаре Ольги Липиньской. **22.50.** Спортивная студия.**00.05.** «Генрих V». Фильм пр-ва Англии.

ПОЛЬША-II

8.30. Обзор событий недели. (Для глухих). **9.00.** Мультфильм. **9.25.** Фильм для глухих. **10.20.** Слово на воскресенье. (Для глухих). **10.25.** Приветствие. **10.30** Местная программа. **11.30.** Трижды искусство. **12.00.** Музыка, моя любовь. **13.00.** «Семейный бумеранг». Сериал пр-ва Австралии. **13.45.** Краковские легенды. **14.05.** Путешествие во времени и пространстве. **15.10.** Животные вокруг нас. **16.00.** События недели. **16.30.** Час с Ханной Барбарой. **17.25.** Программа дня. **17.30.** Панорама. **17.40.** «Чудесные годы». Сериал пр-ва США. **18.10.** Сфинкс. **18.25.** Телегалерея. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** «Со скоростью галопирующей лошади». Фильм пр-ва Франции. **21.10.** Телеконференция. **22.00.** Панорама. **22.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.10.** Бенефис в театре. **00.00.** Картины, рисунки, фотографии. **01.20.** Гуцулы и ирландцы. **01.00.** Панорама. **01.10.** Польское видеоискусство.

Абвесткі. Здарэньні. Цэны.

Гарадзенскі рынак: цэны растуць

Дастаткова толькі тыдзень-другі не пабыць на торжышчы, як адразу кідаюцца ў вочы зьмены, што адбыліся за гэты час. У Горадні цэны вырасьлі практычна на ўсе тавары. Адзінае, што застаецца нязьменным — натоўп людзей, у які калі трапіў, выйсьце шукаць вельмі цяжка.

Цэны на некаторыя тавары на Гарадзенскі торжышчы ў мінулыя выхадныя:

Сьвініна, 1 кг — ад 700 да 1800 руб.
Бараніна, 1 кг.— ад450 да 550 руб.
Вэнджаніна , 1 кг — ад 900 да 1600 руб.
Шынка сабская, 1 кг — ад 800 да 1100 руб.
Яйкі, 1 дзесятак — 250—300 руб.
Курыца, 1 шт.— 2300—2500 руб.
Вантрабянка собская, 1 кг — 250—300 руб.
Масла сьметанковае, 250 г — 200 руб.
Бульба, 1 кг — 35 руб.
Тлушч, 1 кг — 500 руб.
Мандарыны, 1 кг — ад 450 да 600 руб.
Капуста, 1 кг — 150 руб.
Грыбы сушаныя, 1 кг — ад 2000 да 2500 руб.
Мёд, 1 кг — ад 1200 да 1400 руб.
Сала вэнджанае, 1 кг — 800 руб.
Дрожджы, 1 кг — 250 руб.
Цыбуля, 1 кг — 45—50 руб.
Цюльпаны, 1 шт.— ад 150 да 200 руб.
Ружы, 1 шт.— 700—800 руб.
Гарэлка, 1 бут.— 550—600 руб.
Даляр ЗША — 725—730 руб.

М. ЖЫЛЕЎСКАЯ.

КРЫМІНАЛЬНАЯ

Несуцяшальныя вынікі прынесьлі міліцэйскія тэлетайпы ў перадсьвяточныя й сьвяточныя дні. Усяго па вобласьці зарэгістравана 112 злачынстваў і здарэньняў. У іх ліку адно забойства, 8 цяжкіх цялесных пашкоджанняў, з іх адно скончылася сьмерцю. Не абыйшлося і без разбояў, згвалтавання, рабаўніцтваў, крадзяжоў.

Пры аналізе гэтых падзей кідаецца ў вочы адна акалічнасьць: як правіла, ахвяры і злачынцы незадоўга да гэтага сядзелі за адным сталом і разам пілі гарэлку. Здавалася б, гэта ўжо здаралася не аднойчы..

Сярод падзей тыдня можна адзначыць таксама выяўленьне ў Горадні двух фактаў фальшывых грошай. Жанчына, якая нідзе не працуе, мела намер збыць купюру вартасьцю 100 даляраў ЗША ў камэрцыйнай краме. Другі выпадак зьвязаны таксама з «соткай», але толькі дойчмарак — менавіта на такую суму панесла страты адміністрацыя гатэля «Турыст», якой трое малайцоў падсунулі фальшыўку.

І яшчэ адна падзея, зьвязаная з меднай ліхаманкай... Так стала вядома, што нядаўна разам з памагатымі за крадзёж буйной партыі медзі — каля 14 тон, коштам звыш трох мільёнаў рублёў — арыштаваны дырэктар Гарадзенскага кансэрвавага завода Г. Харытановіч (в. Калбасіно). Сярод чатырох арыштаваных і зяць дырэктара — урач вабласной бальніцы. Як высьветлілася падчас сьведзтва, гэтую медзь МП «Гродсоўп» здало на склад кансэрвавага завода на захаваньне...

Г. СЫСОЙ.

ХРОНІКА

Бясплатныя абвесткі

Мяняю аднапакаёвую кватэру на двухпакаёвую з даплатай па дамоўленасці. Тэл. 44-78-42.

Прадаюцца кітайскія пухавікі па цэнах, ніжэйшых, чым на рынку. Зьвяртацца па тэл. 44-78-42.

Якасна перамацую і абшыю з тканіны заказчыка падматрасьнікі для мяккіх крэслаў, канапаў, спальных гарнітураў. Зьвяртацца па тэл. 2-19-57.

Прадам па танным кошце электрадрэль з камплектамі разнастайных насадак. Зьвяртацца па тэл. 55-743.

Тэрмінова прадаецца новая запакаваная мэблі «Пралалінка». Зьвяртацца па адрасу: г. Горадня, вул. Лізы Чайкінай, д. 26, кв. 19.

Танна прадам лінолеум, 76,2 м. кв. Тэлефанаваць па тэл. 44-65-23 пасьля 18.00 гадзін.

Прадаецца новая пральная машына «Фея-2» за 15 тысяч рублёў, а таксама унітаз белы, без зліўнога бачка. Зьвяртацца па тэл. 47-03-37.

ВІЛЬНЯ

У аўторак Нацыянальны банк Летувы зацьвердзіў новы курс летувіскага талёна адносна замежнай валюты:

даляр ЗША — 467,28 тал.
дойчмарка — 282 тал.
англ. фунт — 677,56 тал.
эст. крона — 35,97 тал.
латв. рубліс — 3,08 тал.
рас. рубль — 0,72 тал.
укр. купон — 0,38 тал.
бел. рубель — 0,68 тал.

Увогуле беларускія рублі не карыстаюцца попытам, бо каштуюць амаль як расейскія, а дзейнічаюць толькі ў межах Рэспублікі Беларусь.

Перадаў па тэлефоне С. СУБАЧ.

ГАРАСКОП І ЗДАРОЎЕ.

(Працяг. Пачатак у № 4 (18)

ЛЕЎ.

Гэта вітальны (жыцьцяздольны) знак, кіруе сэрцам. Важна весьці памяркоўнае жыцьцё, бо дастаткова хоць аднойчы адпынуцца ў дысгарманальным стане, як могуць адразу ўзьнікнуць хваробы. Нельга даводзіць сваё жыцьцё да разладу й бязладдзя, неабходна культываваць памяркоўныя звычкі й гарманічнае акружэньне. Неабходна прытрымлівацца дыеты, пазьбягаць ужываньня вострай стравы, хаця абавязкова патрэбна страва, якая ўзмацняе кровазварот. Пазьбягайце хваляваньняў і сьпешкі, усё рабіце спакойна, паволі і ўпарадкавана.

ПАННА.

Часткова гэта разумовы знак, і стан розуму цесна зьвязаны з агульным станам здароўя. Найбольш успрымальны да хваробаў кішэчнік. Турботы, зьмена надвор´я могуць вывесьці арганізм з раўнавагі. Асабліва важна прытрымлівацца дыеты, і рэгулярныя звычкі не павінны парушацца, асабліва ў харчаваньні. Лекаў неабходна пазьбягаць і прыкладаць усе намаганьні дзеля таго, каб жыць у спакоі. Агульны стан спраў на працы таксама адбіваецца на здароўі, таму што людзі гэтага знака будуць пачувацца нездаровымі, калі іх матэрыяльныя справы ідуць дрэнна, аднак у той самы час, калі справы ладзяцца пасьпяхова, здароўе будзе добрым, і чалавек будзе мець асалоду ад «здаровага розуму ў здаровым целе».

ШАЛІ.

Гэта знак розуму й тонкай прыроды. У асноўным захворваньням падвяргаюцца ныркі. Вельмі важна гарманічнае акружэньне, шмат сьвежага паветра, лёгкія фізічныя практыкаваньні й практыкаваньні розуму. Каб добра сябе пачуваць, неабходна пазьбягаць усякіх лішкаў, як у задавальненьнях, так і ў ядзе. Прыгожай частцы чалавецтва неабходна адмовіцца ад карыстаньня касмэтыкай, улічваючы схільнасьць гэтага знака да алергічных захворваньняў. Для Шаляў вялікае значэньне мае пітная вада, бо яны могуць хварэць на брушны тыф, або запаленьне кішэчніка. Акрамя таго, павінны утрымоўваць у цяпле паясьніцу, каб не застудзіць яе. Захворваньні нырак могуць хутка аб сабе нагадаць, і на іх адразу неабходна зьвярнуць увагу.

СКАРПІЁН.

Гэта вітальны знак, кіруе выдзяляльнай сістэмай, уздзейнічае на сэрца й горла. Асноўная бяда гэтага знака — празьмерная распуста. Шмат якіх хваробаў можна пазьбегнуць, калі прытрымлівацца меры ў ядзе, піцьве і сэксуальных адносінах. Гэты знак вельмі ўспрымальны да інфэкцый, і калі набліжаецца эпідэмія, патрабуецца асаблівая асьцярожнасьць. Вострай і ўзбуджальнай стравы неабходна пазьбягаць. Мяса трэба ўжываць чым меней, а сьпіртных напояў не каштаваць увогуле. Захоўваньне жыцьцёвай сілы і вывучэньне законаў матэрыі найболей неабходны для добрага здароўя, у той час, калі рэгулярнае абліваньне сьцюдзёнай вадой — выдатны танізуючы сродак, які дапамагае падтрымліваць выдзяляльную сістэму ў добрым стане.

Падрыхтаваў А. КАНДРАШОЎ.

У мінулым нумары «Пагоні» у артыкуле «Антракт скончаны» памылкова была ўзгадана прозьвішча сп. Амелькі. Нам вельмі прыкра з гэтай прычыны, перапрашаем нашага калегу.

Пайшоў дахаты...
Фатаграфаваў А. УЛАДАСЕВІЧ.

ПАГОНЯ

Рэдактар Сяргей АСТРАЎЦОЎ.

Адрас рэдакцыі: 230023, г. Горадня, вул. Дамініканская, 1.
Тэлефоны: 45-29-96, 45-41-83.

Выходзіць штодватыдні па пятніцах.

Заснавальнік КАФ «БАЦЬКАЎШЧЫНА»

Наша газэта ёсьць БЕЛАРУСКАЙ ТРЫБУНАЙ, адкрытай для выказваньня розных пунктаў гледжаньня, розных аўтараў зь любых краін, гарадоў і вёсак. Меркаваньні аўтараў публікацый не абавязкова могуць супадаць зь меркаваньнем рэдакцыі.

Індэкс 63124. Ліцэнзія № 465
Фотанабор, афсэтны друк.
Гарадзенская вабласная ўзбуйненая друкарня.
230003, г. Горадня, вул. Паліграфістаў, 4.
Тыраж 2450 паасобнікаў. Замова 1272
Нумар падпісаны да друку 25.I.1993.